

INFO LGOG KRING HORST,
 achtste jaargang, nummer 18, 9 maart 1998.
 Een uitgave van Limburgs Geschied- en Oudheidkundig
 Genootschap Kring Horst.
INFO LGOG KRING HORST verschijnt tweemaal per jaar:
 in februari/maart en september.
 Uiterste inzenddata kopij: 1 februari en 15 augustus.
 Redactieadres:
 St.-Odastraat 80, 5962 AW Horst, telefoon (077) 398 1717

INHOUD

Van de redactie	2
Lezing 6 april 1998	3
Verslag 23e jaarvergadering	3
Verslag over het jaar 1997	6
Excursie 2 mei 1998	9
Jos Schatorjé, Volgend jaar: jubileumjaar!	10
Piet van Nunen, "Eendracht maakt macht" De geschiedenis van de Meterikse molen	11
A. Gielen-van Bommel, Minicursus regionale geschiedenis	13
Wim Moorman, De passie van Jan en Huub Hendrix: verblokletteren	14
A. Gielen-van Bommel, H. Wiegersma, kunstenaar verzamelaar, mythe	16
J. van Hegelsom, Stichting Veldkruisen en -kapellen Horst	17
Hay Mulders, Stichting Werkgroep Oud-America	18
A. Gielen-van Bommel, Het project de Peel van het Historisch Educatief Platform	20
Musea	
Streekmuseum Stichting Oudheidkamer	21
Stichting Beheer Kunstschaten Sint-Lambertuskerk	21
Streekboerderijmuseum De Locht	22
Koperslagersmuseum P. van der Beele	23
Museum Bert Coppus	24
Limburgs Museum	25
G.F. Verheijen, Nieuwe publicaties	26
Bestuur LGOG Kring Horst	31

Van de redactie

Geschiedenis leeft als zelden tevoren. Onlangs nog bleek uit een artikel in *Dagblad De Limburger* dat het enorme aantal van 1,3 miljoen Nederlanders aangesloten is bij een geschiedkundige vereniging.

Ook in Horst en omgeving beleven de belangstelling voor en de bestudering van de lokale en regionale geschiedenis hoogtijdagen. Die conclusie lijkt althans gerechtvaardigd als men de inhoud van dit achttiende nummer van *INFO LGOG* bekijkt.

De Stichting Veldkruisen en -kapellen Horst en de Stichting Werkgroep Oud-America rapporteren over hun bezigheden. Wat het onderwijs betreft, wordt verslag gedaan van de activiteiten van het Historisch Educatief Platform en van een door LGOG Kring Horst georganiseerde minicursus regionale geschiedenis voor docenten van het basisonderwijs en voortgezet onderwijs uit Horst en Sevenum.

Ans Gielen-van Bommel schreef een verslag van de excursie naar Den Bosch; Jos Schatorjé kijkt alvast vooruit naar het jubileumjaar 1999 en Piet van Nunen beschrijft de historie van de Meterikse molen "Eendracht maakt macht".

Het is de bedoeling van de redactie om voortaan regelmatig te berichten over mensen die helemaal bezeten zijn van een bepaald aspect van het verleden. Deze eerste keer zijn dat Jan en Huub Hendrix uit Lottum (vader en zoon) voor wie geen moeite teveel is om meer te weten te komen over de geschiedenis van Lottum en Grubbenvorst.

Uiteraard is er weer aandacht voor de diverse regionale musea en voor nieuwe publicaties. Ook andere vaste elementen als het komende programma en het jaarverslag van LGOG Kring Horst ontbreken niet.

Tenslotte wil de redactie er nogmaals op wijzen dat ze het toe zou juichen als *INFO LGOG* meer bijdragen van de eigen leden zou bevatten. Mede gezien de bloei van de lokale en regionale geschiedbeoefening zou dat eigenlijk geen probleem mogen zijn!

Yvonne Hermans-Cuppen

Wim Moorman

LEZING

Gladiatoren in Romeinse villa te Maasbracht

De laatste lezing van het seizoen vindt plaats op maandag 6 april aanstaande. Onder de titel *Gladiatoren in Maasbracht. Uitzonderlijke muurschilderingen in een Romeinse villa* zal de heer drs. L.J.F. Swinkels dan spreken over bijzondere muurschilderingen in een Romeinse villa in Maasbracht. De heer Swinkels studeerde klassieke talen en archeologie aan de Katholieke Universiteit Nijmegen. In 1987 werd hij benoemd tot conservator aan het Provinciaal Museum G.M. Kam te Nijmegen. Hij publiceerde onder meer over Romeinse muurschilderingen in Nederland, over Romeinse iconografie en over inheemse ruiters in het Romeinse leger.

In 1982 werd bij Maasbracht het hoofgebouw van een Romeinse villa opgegraven. Tot de vondsten behoorde een groot aantal fragmenten van muurschilderingen met menselijke figuren. Hieronder bevinden zich gladiatoren en *bestiarii*, mensen die in de arena van het amfitheater met wilde beesten vochten.

Deze voor Nederland uitzonderlijke wanddecoraties roepen verschillende vragen op. Vertegenwoordigen de afgebeelde onderwerpen alleen de persoonlijke smaak van de bewoners of hebben zij een diepere betekenis gehad? Kunnen zij in verband worden gebracht met de activiteiten van de bewoners en met hun positie in de lokale samenleving, in het bijzonder de Romeinse *civitas* (bestuursdistrict of departement) waarvan Xanten (*Colonia Ulpia Traiana*) de hoofdstad was? Welke functie had het vertrek waarin de figuurlijke schilderingen omstreeks 200 na Christus zijn aangebracht en waarom ontbreken zulke wanddecoraties elders in de villa?

Tevens roepen de schilderingen de vraag op welke betekenis de Romeinse gladiatorenspelen voor de bevolking in het Limburgse Maasdal hebben gehad. Amfiteaters zijn bekend uit Nijmegen en Xanten en ook in Keulen is er met zekerheid een geweest. Hoe populair was dit typische Romeinse vermaak in de provincie Neder-Germanië en welke sporen heeft het hier nagelaten? Waren de spelen vergelijkbaar met die in het hart van het Romeinse rijk en hoe werden ze georganiseerd? Het zoeken naar een antwoord op al deze vragen vormt een speurtocht langs diverse aspecten van het politieke en culturele leven in onze streken 1800 jaar geleden.

Restaurant De Oude Lind te Horst. Aanvang 20.00 uur, telefoon 398 8343.

VERSLAG 23e JAARVERGADERING

24 maart 1997 in De Oude Lind

1. Opening en mededelingen. Voorzitter J. Schatorjé opende 's avonds om 8 uur de 23e jaarvergadering van LGOG Kring Horst en Sevenum. Volgens de presentielijst waren 56 leden aanwezig. Het financiële jaarverslag lag ter tafel.

Berichten van verhindering zonden: Mevr. Smetsers en mevr. van Nieuwenhoven en de heren S. Huys, G. Poels en J. Vissers.

Herdacht werden de heer H. Vullingsh, lid van de kring en bestuurslid van de Stichting Oudheidkamer vanaf de oprichting en voorzitter van 1978 tot 1995 en mevrouw Anneke Hoeben, overleden op 21 maart j.l.

Mededeling Hoofdbestuur: het secretariaat wordt waargenomen door de heren M.P.J. van de Brand en de heer J.M. Prakken.

2. Het verslag van de tweeëntwintigste jaarvergadering werd onder dankzegging aan de secretaris vastgesteld.

3. Het verslag over 1996 van de secretaris werd eveneens onder dankzegging aangenomen.

4. Het verslag over 1996 van de penningmeester en kascontrolecommissie (J. van Enkevort en M. Raassens). De voorzitter gaf een toelichting bij punt: Reserve Jubileumfonds: de Kring Horst viert in 1999 haar 25-jarig jubileum. Om dit jubileum te vieren worden gelden gereserveerd voor bijzondere activiteiten.

Kascommissie: de heren van Enkevort en Raassens hebben de boeken gecontroleerd en in orde bevonden. Naar aanleiding van het boekenonderzoek maken zij enkele opmerkingen, bedoeld voor een nog nauwkeuriger verslaglegging in de toekomst.

5. Benoeming nieuw lid kascontrolecommissie. De heer M. Raassens was aftredend. In zijn plaats werd bij acclamatie de heer J. Vissers gekozen. De voorzitter dankte de heer Raassens voor zijn werkzaamheden als lid van deze commissie.

6. Bespreking Bestuursbeleid. In het verslagjaar 1996 heeft het bestuur de leden het gebruikelijke programma aangeboden. Het aantal lezingen steeg tot 8. Er werden twee cursussen georganiseerd. Het monumentencontact Noord-Limburg ontstond naar aanleiding van de kadercursus monumentenzorg. Ook werden 2 grote en 2 kleine excursies georganiseerd. De kleine excursies

door Mevr. Y. Hermans - Cuppen en Mevr. A. Gielen- van Bommel. De grote excursies door de excursiecommissie. De heren Greweldinger en Verheijen hebben te kennen gegeven te stoppen met deze werkzaamheden. De nieuwe commissie wordt gevormd door de heer C. Theeuwen, voorzitter, Mevrouw Huijs - Oostveen, secretaris, en de heer J. van Enckevort, coördinator. Extra activiteiten van de kring: Uitgave van een brochure over de studiedag Kasteel ter Horst. Verder de uitgave van twee INFO's LGOG onder redactie van Mevr. Y. Hermans - Cuppen en de heer G.F. Verheijen. De heer Verheijen stopt ook met het redactiewerk maar blijft wel bijdragen aanleveren voor INFO LGOG. In het verslagjaar vond 2 maal een regionaal overleg met de heemkundeverenigingen plaats. Mevr.A. Gielen - van Bommel werd secretaris van dit overleg.

Vervolgens geeft mevr. Gielen - van Bommel een toelichting op het Historisch Educatief Platform, een platform met als doelstelling de jongeren te betrekken bij de geschiedenis van de omgeving waarin zij wonen. (zie INFO LGOG nr. 16)

De voorzitter vraagt vervolgens de aandacht voor de excursie op 10 mei naar de Abdij van Tongerlo en de stad Mechelen, gelegen in de Bourgondische Nederlanden. Het bestuur heeft t.a.v. de excursies gekozen voor kostenbeheersing, o.a. door de deelnemers zelf de consumpties te laten bepalen. Zo hoopt het bestuur een grotere groep deelnemers te bereiken. Naast bewustere beheersing van kosten wordt t.a.v. bv. INFO LGOG ook gewerkt aan sponsoring door bedrijven. De voorzitter doet een beroep op de aanwezige leden: " Bent U tevreden, zeg het ook tegen anderen. En maak mensen lid van ons genootschap".

7. Bestuursverkiezing. Mevrouw A. Gielen-van Bommel is aftredend en herkiesbaar. Op voorstel van de voorzitter wordt mevrouw Gielen bij acclamatie herbenoemd. De heer G. Verheijen, secretaris en bestuurslid is aftredend en niet herkiesbaar. Het bestuur stelt voor in zijn plaats de heer J. Kelleners te benoemen. De heer Kelleners is bereid de secretariaatsfunctie op zich te nemen. De heer Kelleners wordt bij acclamatie benoemd.

Afscheid van secretaris G. F. Verheijen.

Voorzitter J. Schatorjé memoreert dat het vandaag een bijzondere dag is omdat onze kring LGOG afscheid neemt van secretaris G.F. Verheijen, die 25 jaar lang een onnavolgbare plaats binnen het bestuur heeft ingenomen. Hij gaat in zijn speech in op de jeugd van Gert Verheijen, oorlogsscholier, die door meester Coppus, een andere bekende Horster onderwijzer, geïnteresseerd raakte in geschiedenis. Gert wist dat hij onderwijzer wilde worden. Na Mulo (Horst) en Bisschoppelijke Kweekschool (Roermond) werd de heer Verheijen benoemd tot onderwijzer te Horst-Hegelsom. Op 28 juni 1972 bezocht de heer Verheijen de eerste openbare bijeenkomst van de Historische Werkgroep Horst (in oprichting). Vanaf dat moment was de heer Verheijen actief betrokken bij activiteiten op lokaal-historisch gebied. Met name op initiatief van het jeugdige bestuurslid Jacques van Rensch en van secretaris Gert Verheijen besloot de Historische Werkgroep Horst in 1974 als Kring Horst aansluiting te zoeken bij LGOG. Vervolgens somt de voorzitter het grote aantal werkzaamheden van de heer Verheijen op (zie "Omzien bij een veelbetekenend jubileum" in INFO LGOG nr. 16). De voorzitter besluit zijn toespraak met de constatering dat het duidelijk moge zijn dat de Kring Horst-Sevenum op 24 maart geen normaal afscheid neemt van een secretaris. De kring zwaait een bijzonder hoog gewaardeerd verenigingsfunctionaris uit, te weten dé secretaris. Een eretitel welke Gert Verheijen altijd zal blijven behouden.

De heer Schatorjé overhandigt daarna een boeket bloemen aan mevrouw Verheijen en aan Gert een schilderij van beeldend kunstenaar Bert Coppus. De heer Verheijen kent het werk: "Ik heb er vaak naar gekeken!".

Vervolgens geeft de voorzitter het woord aan de heer Fasol, voorzitter van het hoofdbestuur van het LGOG: De heer Fasol begint zijn toespraak met de mededeling dat de gemeenteraad van Horst besloten heeft een veldkruis te verwerven voor de raadszaal. Een veldkruis hoort bij een kruispunt van wegen. De heer Fasol benadrukt dat het LGOG op een kruispunt staat en aan gewetensonderzoek moet doen. Zijn wij op de goede weg met ons LGOG? Wij mogen het goede behouden, maar moeten ook meer naar buiten treden, een vermaatschappelijking van een waardig genootschap. LGOG en andere verenigingen, die zorg dragen voor het cultureel erfgoed moeten onderzoeken of zij goed bezig zijn, herinschatten wat goed is en bezien hoe zij extrovert kunnen worden: de waarde uitdragen naar de toekomst door literatuur, musea et cetera naar de scholen, naar de jongeren die de fakkel moeten overnemen. De bruggenbouwers die met deze materie bezig zijn, hebben het vaak moeilijk. De heer Verheijen is zo'n bruggenbouwer naar de toekomst. Pater Geurts, Jos Schatorjé, Gert Verheijen, Jacques van Rensch, Grad van Enckevort dragen de delen van de brug die mensen betrekken bij de geschiedenis. Gert Verheijen is te prijzen als een voorbeeld. Hierna overhandigt de heer Fasol aan Gert Verheijen een boekenbon.

Tenslotte geeft de voorzitter het woord aan Gert Verheijen. De heer Verheijen dankt allen hartelijk voor de vele bliken van waardering die hij deze avond heeft mogen ontvangen. Hij geeft aan

afscheid te nemen als secretaris, maar zeker niet als lid van LGOG. Hij memoreert dat nooit iemand is opgestaan om erop te wijzen dat hij sedert 1982 statutair niet meer herkiesbaar was. Dit gegeven heeft hij voor zijn functioneren als de hoogst mogelijke blijk van waardering ervaren. Vervolgens gaat de heer Verheijen in op de voorbereiding en oprichting van de kring Horst. De eerste vergadering van de initiatiefgroep in Hotel Cox, de verdeling van functies voorzitter / secretaris: "Ik kon typen, Piet Hoebers niet". De samenwerking met respectievelijk student en aankomend archeoloog Jacques van Rensch en Jos Schatorjé, nu waarnemend rijksarchivaris en directeur Limburgs Museum. De heer Verheijen doet vervolgens een oproep zijn mederedacteur en opvolger van INFO LGOG Y. Hermans te overstelpen met kopij en hij belooft zich te blijven inzetten voor INFO LGOG. Tenslotte dankt de heer Verheijen, mede namens zijn echtgenote, de aanwezigen nogmaals voor de blijken van waardering bij dit waardige afscheid en wenst hij LGOG Kring Horst en Sevenum een behouden vaart.

8. Rondvraag. De heer Fasol deelt mee dat hij van de graaf van Westerholt twee foto's heeft ontvangen. Deze foto's worden aan de heer Jansen van de Oudheidkamer overhandigd.

9. Sluiting van de jaarvergadering.

In de pauze wordt INFO LGOG Kring Horst nummer 16 gepresenteerd aan alle aanwezigen.

10. Lezing: Na de pauze verzorgt de heer Th. J. van Rensch, werkzaam bij de Rijksarchiefdienst te Maastricht een lezing over Broederschappen, Gilden en Schutterijen in Horst van de Middeleeuwen tot in de 20e eeuw.

VERSLAG OVER HET JAAR 1997

L e d e n

Op 31 december 1997 telde de Kring Horst en Sevenum van het LGOG 145 leden, als volgt te verdelen:

	totaal	Horst	Sevenum	elders
gewone leden	109	72	14	23
gezinsleden	35	28	5	2
gemeenten	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	
	145	101	19	25
31 december 1996:	156	106	22	28

H e t b e s t u u r

Het bestuur was op 31 december 1997 als volgt samengesteld:

Drs J.M.W.C. Schatorjé	voorzitter
Drs Y.A.W. Hermans-Cuppen	vice-voorzitter
J.M.G. Kelleners	secretaris
C.L.G. Theeuwen	penningmeester
Drs A.P.M. Gielen-van Bommel	lid
M.H. Cortenbach	lid
J.Th.H. Sleutels	lid

B e s t u u r s v e r g a d e r i n g e n

Het bestuur kwam in het verslagjaar zes maal in vergadering bijeen: 2 januari, 25 februari, 22 april, 17 juni, 4 september en 18 november. In de bestuursvergaderingen werden behalve de lopende zaken beleidszaken besproken. Enkele agendapunten waren: voorbereiding van het activiteitenprogramma (lezingen, uitgave en sponsoring informatieblad *INFO LGOG*, excursies, cursussen en jaarvergadering), opvolging en evaluatie inwerken secretaris, samenwerking met scholen, contacten met hoofdbestuur en heemkundeverenigingen, voorbereiding jubileum 1999.

H o o f d b e s t u u r e n k r i n g b e s t u r e n

In het voor- en in het najaar vinden, voorafgaand aan de ledenvergaderingen, K.S.C.-vergaderingen plaats, waarin het hoofdbestuur overlegt met de besturen van de kringen, secties en commissies van LGOG over het te voeren beleid. Aan de K.S.C.-vergadering van 24 mei in Well en 4 oktober in Asenray-Roermond nam het bestuur van LGOG Kring Horst en Sevenum deel. In beide vergaderingen was o.a. de financiële situatie van LGOG punt van de agenda. Verder in de vergadering van 4 oktober de benoeming van Mevrouw M. Raets uit Maaseik tot secretaris LGOG.

L e d e n v e r g a d e r i n g e n

27 januari: LEZING

De heer professor dr. P. Nissen hield een lezing over het onderwerp: Parochiebibliotheken na het Concilie van Trente en de librije van Horst in het bijzonder. Aanwezig waren 33 toehoorders.

24 maart: JAARVERGADERING EN LEZING

Drie-en-twintigste jaarvergadering gevolgd door een lezing van de heer mr. Th.J. van Rensch uit Gronsveld over Broederschappen, gilden en schutterijen in Horst van de Middeleeuwen tot de twintigste eeuw.

Deze avond werd door 56 leden bezocht.

28 april: LEZING

De heer drs. H. Stoepker uit Amersfoort hield een spreekbeurt over : De opgravingen na WO II van de verwoeste kerken in Horst, Sevenum en Grubbenvorst. Er waren 54 leden aanwezig.

15 september: LEZING

De heer H.J. van Welsen uit Bussum hield een inleiding over Vestingwerken, met extra aandacht voor de vesting Naarden, een van de reisdoelen van de najaarsexcursie. Er waren 26 toehoorders.

24 november: LEZING

De heer Loe Derix hield, terugkijkend op 10 jaar Oud Horst in het nieuws een lezing over Oud Horst en de sport. Er waren 28 aanwezigen.

15 december: LEZING

Mevrouw dr. Zsuzsanna van Ruyven - Zeman verzorgde een lezing over de Roermondse glazeniersfamilie, getiteld: De Firma Nicolas te Roermond, Glasschilderkunst uit de negentiende en

vroeg twintigste eeuw. 25 leden waren aanwezig.

Excursies

Op zondag 16 februari werd een kleine excursie gehouden naar Heerlen. Dertien leden bezochten het Thermenmuseum en de Stadsgalerij aldaar.

Op zaterdag 10 mei werd de voorjaarsexcursie gehouden naar de abdij van Tongerlo en de stad Mechelen. Op het programma stonden rondleiding in en om de Onze-Lieve-Vrouwe-Abdij, bezoek aan het Da Vinci Museum, historische wandeling door Mechelen met bezoek aan Romboutskathedraal en Beiaardschool. 42 personen namen deel aan de excursie.

De tweede kleine excursie bracht 14 personen op zondag 8 juni naar de prehistorische vuursteenmijnen te Rijckholt-Sint-Geertruid.

Op 27 september bezochten 25 leden de vestingstad Naarden en het Singer Museum te Laren. Na een rondleiding door het Vestingmuseum, gevestigd in een van de bastions van de vesting Naarden, werd de vesting vanaf het water bekeken tijdens een tochtje met de museumboot. Enkele leden bezochten het verenigingscentrum van de Nederlandse Genealogische Vereniging. In de namiddag werd het Singer Museum te Laren bezocht.

Cursussen

In 1997 heeft de LGOG Kring Horst en Sevenum een cursus regionale geschiedenis voor docenten georganiseerd. Om de interesse van de jeugd voor de regionale geschiedenis te bevorderen, heeft het LGOG een intensief contact opgebouwd met de scholen voor basisonderwijs en voortgezet onderwijs in Horst en Sevenum. 27 docenten volgden de cursus met achtereenvolgens op maandagavond 6 oktober een inleiding van de heer drs. H. van Enckevort over "De vroege bewoning in het land van Peel en Maas tot en met de vorming van de middeleeuwse dorpen", 27 oktober een inleiding door de heer mr. Th. van Rensch over "De institutionele en staatkundige geschiedenis vanaf de Middeleeuwen tot de komst van de Fransen" en 17 november een inleiding door de heer dr. J. Korsten over "De sociaal-economische geschiedenis van de negentiende en twintigste eeuw met de nadruk op agrarische geschiedenis". Gestreefd werd informatie te bieden die bruikbaar is in de praktijk van het onderwijs.

Een cursus Kunstgeschiedenis 1500-1800 werd voorbereid en start januari 1998.

Activiteiten

INFO LGOG: In 1997 verscheen onder redactie van drs. Y.A.W. Hermans-Cuppen en G. F. Verheijen aflevering 16 en onder redactie van drs. Y.A.W. Hermans-Cuppen en drs. W.J. Moorman aflevering 17 van *INFO LGOG* Kring Horst. Naast het verenigingsnieuws werd hierin aandacht geschonken aan overleg met de regionale heemkundeverenigingen, aan het Historisch Educatief Platform, aan nieuwe publicaties en aan de lokale en regionale musea. Verder verschenen in *INFO LGOG* korte artikelen. In nr. 16 werd bijzondere aandacht geschonken aan het jubileum en het afscheid van secretaris G.F. Verheijen: "Omzien bij een veelbetekenend Jubileum". *INFO LGOG* nr. 17 werd gesponsord door het plaatselijke bedrijfsleven.

Overleg Heemkundeverenigingen: Op 17 maart en 10 november werden in Meerlo en Baarlo vergaderingen belegd in het kader van regionaal overleg van LGOG Kring Horst met de lokale heemkundeverenigingen van Melders-lo, America, Sevenum, Maasbree, Baarlo, Grubbenvorst-Lottum, Broekhuizen, Helden en Meerlo-Wanssum. Er werd onder meer gesproken over de verdere voortgang van het monumentencontact Noord-Limburg.

Historisch Educatief Platform: Het op initiatief van LGOG kring Horst en Sevenum opgerichte en opererende Historisch Educatief Platform tracht bij de jeugd belangstelling te wekken voor de regionale en plaatselijke geschiedenis. Dit heeft geresulteerd in een cursus regionale geschiedenis voor docenten (zie "cursussen"). Het HEP heeft verder 2 projecten op stapel gezet: Het project "Leven in de Peel" voor het basisonderwijs en "Agrarische ontwikkeling van Horst en Omgeving" voor het voortgezet onderwijs.

Jubileum: Op 28 juni werd door de besturen van de Kring Horst en Sevenum van het LGOG, de Stichting Oudheidkamer Horst e.o. en Stichting Het Gelders Overkwartier herdacht dat 25 jaar geleden de Historische Vereniging werd opgericht, de start van genoemde kring en stichtingen. Tijdens deze bijeenkomst werden de heren G. F. Verheijen en L.J. Greweldinger onderscheiden. De heer Verheijen werd benoemd tot Ridder in de Orde van Oranje-Nassau, de heer L. J. Greweldinger werd benoemd tot erelid van de Stichting Oudheidkamer Horst. Voor de herdenking van het 25-jarig jubileum van voornoemde kring en stichtingen in 1999 is een werkgroep in het leven geroepen.

Kruisen en kapellen: Op 3 februari kwamen, mede op initiatief van Kring Horst en Sevenum, de Stichting Kruisen en Kapellen in Limburg en het Regionaal Overleg Heemkundeverenigingen bijeen

om aandacht te besteden aan het belang van een goed regionaal platform voor de monumentenzorg, vervolgens werd de schijnwerper gericht op onze kleine monumentjes: (veld)kruisen en kapellen.

EXCURSIE ZATERDAG 2 MEI 1998

Schwarzhheindorf, Heisterbach, Königswinter en de Drachenfels

Dit jaar wordt de voorjaarsexcursie wegens bijzondere omstandigheden gehouden op de zaterdag vóór de meikermis, dus op 2 mei aanstaande.

Het betreft een reis naar historische plaatsen op de rechteroever van de Rijn tegenover Bonn en Bad Godesberg: Schwarzhheindorf, Heisterbach, Königswinter en de Drachenfels. We bezichtigen de dubbelkerk van Schwarzhheindorf, de kloosterruïne van Heisterbach, het 'Neuschwanstein van het Seven-gebergte', kasteel Drachenburg en tot slot de naburige ruïne van de burcht Drachenfels. Het programma ontvangt u begin april.

Schwarzhheindorf

De geschiedenis van Schwarzhheindorf gaat op een Karolingische burcht bij een overgang over de Rijn terug. Deze burcht werd later eigendom van de graven van Wied. Arnold van Wied, 1151-56 aartsbisschop van Keulen, bouwde bij de burcht een dubbelkapel waar hij ook begraven werd. Zijn zuster Hedwig, vorstin-abdis van Essen, stichtte bij de kapel een benedictinessen-klooster dat later omgezet werd in een vrij-adellijk damesstift. Vanwege de kloosterstichting werd de dubbelkapel in westelijke richting uitgebreid, de centrale aanleg bleef echter bewaard. De benedenkerk (voor het gevolg van de graaf) is door een achthoekig gat in het gewelf met de bovenkerk (voor de graaf en zijn familie) verbonden waardoor de graaf de misviering in de benedenkerk kon volgen. Uniek zijn ook de bijna compleet bewaarde muurschilderingen (1150 en 1173) in de beneden- en de bovenkerk.

Heisterbach

Het cisterciënzerklooster Heisterbach bij Oberdollendorf heeft een duidelijk minder gelukkige geschiedenis gehad. De in 1189 als filiaal van Clairvaux gestichte abdij kreeg tussen 1203 en 1237 een nieuwe kerk. Na een glorieus begin had de abdij vanaf omstreeks 1250 niet alleen onder interne problemen te lijden, maar ook herhaaldelijk onder plunderingen en brandstichtingen in de vele oorlogen van de zestiende tot de achttiende eeuw.

Drachenfels

Op de 320 meter hoge trachiet-rots van de Drachenfels staan twee kastelen. De ruïne van het oude twaalfde eeuwse kasteel Drachenfels is het merkteken van het Sevengeberte en hét romantische monument van het Rijnland. Het kasteel Drachenburg werd 1881-84 in neogotische stijl voor de bankier Stephan Baron von Sarter (1833-1902) gebouwd.

VOLGEND JAAR: JUBILEUMJAAR!

In het vorige nummer van ons verenigingsperiodiek, kon ik kort de ontstaansgeschiedenis van Kring Horst van het LGOG schetsen. Uit de Historische Werkgroep Horst kwamen in 1974 zowel het LGOG, alsmede Stichting Oudheidkamer Horst e.o. en Stichting Gelders Overkwartier voort. Het betoog in *Info LGOG Kring Horst* eindigde met de constatering dat we in 1999 diverse activiteiten zouden moeten organiseren om ons zilveren jubileum luister bij te zetten.

Omdat er een nauwe band bestaat tussen Oudheidkamer, Gelders Overkwartier en LGOG is het logisch dat ook in het jubileumjaar wordt samengewerkt bij de diverse activiteiten. Een kleine werkgroep uit de drie genoemde organisaties heeft derhalve een aantal gezamenlijk gedragen ideeën op hun haalbaarheid getoetst. Er zullen naast een aantal gezamenlijke activiteiten ook "losse" onderwerpen door de drie instellingen afzonderlijk worden georganiseerd. Daarnaast zijn contacten gelegd met andere culturele instellingen en verenigingen, teneinde ook anderen te betrekken bij het vormen van een zeer aantrekkelijk programma. Omdat het jubileumjaar voorafgaat aan het jaar van de oprichting van de nieuwe gemeente Horst aan de Maas, leek het de voornoemde werkgroep vanzelfsprekend dat de activiteiten in het gehele grondgebied van de nieuwe gemeente moeten worden georganiseerd. Alsdan wordt 1999 niet alleen een jubileumjaar, maar ook een jaar van kennismaking en van toenadering. Cultuur brengt mensen samen!

Wat het definitieve programma in 1999 zal worden is nu nog niet bekend. Het is logisch dat de Oudheidkamer in het jubileumjaar tentoonstellingen organiseert en dat Stichting Gelders Overkwartier weer een deel van *Horster Historiën* op de markt brengt. Het LGOG zal natuurlijk de te verwachten lezingencyclus houden, die vanwege het kroonjaar "buitengewoon" moet worden. Ook zal onze Kring wederom de traditionele wintercursus organiseren. In het kader van de "kleine excursies" wordt in 1999 onder andere tijdens een zomerse fietstocht een bezoek gebracht aan het historisch ... Horst aan de Maas. De reguliere buitenlandse excursie zal in 1999 feestelijk worden. Zoals ook bij het vijftienjarig jubileum van onze Kring, wordt de excursie in 1999 weer een meerdaagse busreis in zuidelijke richting (optie Elzas).

In samenwerking met de Oudheidkamer zal het LGOG een bijzonder mooie en instructieve expositie maken over historische kaarten betreffende de streek tussen Peel en Maas. Dit thema over "getekende grenzen" leek ons een gepast onderwerp voor een tentoonstelling in het laatste jaar van het bestaan van de gemeentegrenzen van Horst, Grubbenvorst en Broekhuizenvorst.

U kunt de datum van opening nu reeds in uw agenda noteren: vrijdag 28 mei 1999. En als u uw agenda toch ter hand neemt, noteer dan ook dat we op zaterdag 29 mei 1999 gastheer mogen zijn bij de LGOG-jaarvergadering te Horst.

Jos Schatorjé,
voorzitter LGOG Kring Horst

CD-ROM Limburgse steden in Kaart & Prent. Prijs f 35,00. Verkrijgbaar bij het Limburgs Museum te Venlo en het Rijksarchief te Maastricht.

Deze schitterende CD-ROM geeft een fraai inzicht in de rijke collectie aan historische kaarten en prenten in Limburgs bezit. Wie een computer heeft kan dus alvast een voorproefje nemen op al het schoons dat straks in de Oudheidkamer te zien zal zijn. Natuurlijk zal de selectie dan meer op de eigen streek zijn gericht.

"EENDRACHT MAAK T MACHT"

De geschiedenis van de Meterikse molen

In 1890 kreeg America zijn kerk en in 1891 werd in Griendtsveen de eerste mis in de openbare school gedaan.

De mensen van Meterik en Schadijk moesten 's zondags nog een half uur tot drie kwartier lopen naar de kerk in Horst. Als het geregend had, of 's winters als het sneeuwde of vroom, waren dat zware tochten.

De mensen in Meterik voelden zich achtergesteld en begonnen te mopperen. Zij wilden ook een eigen kerk en een eigen pastoor. In 1898 kwam een groep inwoners bij elkaar in de school om te beraadslagen hoe ze dit konden bereiken.

Aanvankelijk leek deken L. Janssen van Horst mee te werken. Ook het gesprek met de secretaris van de bisschop in Roermond verliep zo goed dat iedereen opgetogen was. Na een paar weken was de medewerking echter omgeslagen in rechtstreekse tegenwerking. De voorwaarden die de deken namens de bisschop stelde aan de inwoners van Meterik waren tamelijk moeilijk. De mensen zouden zelf moeten zorgen voor een kapel, een rectoraat en ook nog elk jaar vijfhonderd gulden moeten opbrengen voor het onderhoud van de rector. Een beetje spottend voegde de deken er tenslotte aan toe: "Ge zult er de hele Meterik mee uitputten!"

Omdat de mensen in Meterik echter vastbesloten waren dat er een kerk moest komen, werd er een coöperatie opgericht, die een graanmolen zou gaan exploiteren. De opbrengst van de molen zou gebruikt worden voor het onderhoud van de rector.

Samen met molenbouwer Janssen uit Sevenum trok de heer Jenniskens uit Meterik naar de Nieuwkoopse polder onder Ter Aar in Zuid-Holland. Ze kochten daar een 99 jaar oude watermolen. Het was de tweede molen van de molengang van de Korteraarse Hoek in Korteraar, een dorpje onder Ter Aar. De aanbesteding van deze molen was geweest op 13 februari 1799 in herberg De Ster in Oudshoorn. De molen was achthoekig van vorm en gekocht door de heer Joh. Bern. Thobé, een koopman uit Dordrecht. Hij had in januari 1896 een aantal molens in Ter Aar gekocht. Deze poldermolens werden vervangen door stoomgemalen. Die waren bedrijfszekerder en hadden een hogere capaciteit. Alle onderdelen van de molen werden naar Meterik gebracht om daar als graanmolen weer opgebouwd te worden.

Jan Drabbels, particulier landmeter en landbouwer, moet een van de grote voorvechters zijn geweest. De molen werd niet alleen op zijn grond gebouwd maar stond ook op zijn naam. De belt (molenberg) ontstond (volgens de huidige molenaar Toon van As) doordat men tegen de opgaande, goed gefundeerde muren van de molen grond aanbracht die afkomstig was van omliggende percelen. Helm Madou en Christ Raassens hebben honderden keren met hun kruitwagens op en neer moeten sjouwen. De acht zware balken van de oorspronkelijke staanders en zolderbalken van grenen en eiken hout werden verwerkt in de zolders van de nieuwe molen. Tegen de kap werd de toepasselijke naam "Eendracht maakt macht" aangebracht. Het oorspronkelijke schild met het jaartal 1798 kreeg een plaats in het interieur van de Meterikse molen. Op tweede kerstdag 1899 kon de molen proefdraaien.

Volgens de heer Jenniskens, die een beschrijving maakte van de molen, kostte het malen van honderd kilo koren in het begin een "krentje" (= dertig cent). De opbrengsten waren zo hoog dat ruimschoots aan de gestelde voorwaarden van vijfhonderd gulden per jaar kon worden voldaan.

In 1906 verkocht Jan Drabbels de molen voor zesduizend gulden aan de "Coöperatieve Vereeniging tot exploitatie van den wind- en stoomgraanmolen, Horst aan de Meterik". De molen "Eendracht maakt macht" heeft zeker veel bijgedragen aan het tot stand komen van de parochie Meterik.

Bij de oorlogshandelingen in het najaar van 1944 liep de molen grote schade op. In 1949 en 1950 volgde een restauratie, maar in 1951 werd de maalderij door de LLTB definitief stopgezet. In 1962 volgde een tweede restauratie en in 1975 een derde. Daarna werd de molen aan de gemeente Horst verkocht. Eduard Bakens, een zoon van de vroegere molenaar van de stellingmolen in Horst, werd aangesteld als molenaar. Als assistent kreeg hij Toon van As, die nu nog steeds als vrijwillig molenaar de molen laat draaien.

In 1996 werd de molen "Eendracht maakt macht" in Meterik ondergebracht in een Stichting. Op 2 mei van dit jaar vindt de officiële overdracht door de gemeente aan de stichting plaats, tegelijk met de opening van de nieuwe verblijfsruimte. Toon van As zal die dag voor de eerste keer de molen - die dan al bijna honderd jaar in Meterik staat - laten draaien met zijn compleet vernieuwde, stalen wieken met roestvrij stalen stroomlijnneuzen.

MINICURSUS REGIONALE GESCHIEDENIS

Zoals aangegeven in het vorige nummer van *Info LGOG* heeft het LGOG Horst een minicursus regionale geschiedenis georganiseerd voor docenten uit het Basisonderwijs en het Voortgezet Onderwijs in de gemeenten Horst en Sevenum. Deze cursus die uit drie lesavonden bestond, heeft plaatsgevonden in het najaar van 1997 en telde 27 deelnemers. Daaruit blijkt een grote belangstelling en behoefte van docenten om deskundiger te worden op het terrein van regionale geschiedenis. Deze belangstelling heeft te maken met het feit dat regionale geschiedenis sinds een aantal jaren tot de verplichte kerndoelen voor het Basisonderwijs en de Basisvorming (eerste fase van het Voortgezet Onderwijs) behoort. Daarnaast streeft men in de bovenbouw van het Voortgezet Onderwijs steeds meer vaardigheidsonderwijs na, wat er bij het vak Geschiedenis toe leidt dat leerlingen uiteraard zoveel mogelijk in hun eigen omgeving deze vaardigheden zullen gaan opdoen. De aandacht voor regionale geschiedenis in het onderwijs is echter betrekkelijk nieuw. Daar-door hebben de huidige docenten in het algemeen in hun opleiding te weinig kennis kunnen opdoen over regionale geschiedenis. Gezien het kleine afzetgebied zijn ook de uitgevers niet happig op het doen verschijnen van leerboeken op dit gebied. Daardoor zijn docenten erg op zichzelf aangewezen. De minicursus mag dan ook als een bijscholingscursus worden beschouwd. Uit evaluatie blijkt dat de deelnemende docenten van mening zijn dat deze doelstelling ruimschoots is gehaald. Natuurlijk is het niet mogelijk in drie avonden aan alle aspecten van de regionale geschiedenis volop aandacht te besteden. We beschouwen de cursus als een start maar hebben uitdrukkelijk de bedoeling daaraan een vervolg te geven. Zo hebben wij in de planning voor *INFO LGOG* van het najaar 1998 vervolgmateriaal op de cursus op te nemen. Aansluitend op de drie thema's die aan bod zijn geweest tijdens de cursus (de vroege bewoning in het land van Peel en Maas, de institutionele en staatkundige geschiedenis, agrarische geschiedenis) publiceren de drie cursusdocenten materiaal dat geschikt is om in de lespraktijk te gebruiken. Want uiteindelijk is het de bedoeling dat in de lespraktijk van alledag regionale geschiedenis een plaats gaat innemen!

A. Gielen-van Bommel

DE PASSIE VAN JAN EN HUUB HENDRIX: VERBLOKLETTEREN

Waar het kopen van een huis al niet toe kan leiden. Op 18 augustus 1971 kocht rozenkweker en -handelaar Jan Hendrix (1925) als hoogste inschrijver bij een publieke verkoop de aan de Markt in Lottum gelegen woning met inventaris van de voormalige secretaris-zaakvoerder van de LLTB-afdeling Lottum. Dit huis was altijd het centrum geweest van de boerenbondsactiviteiten in Lottum. Want behalve het kantoor was hier ook het depot gevestigd geweest. Kort nadat Jan Hendrix zijn nieuwe woning betrok, ontdekte hij dat ook het gehele boerenbondsarchief er opgeslagen lag. Op de zolder deed hij samen met zijn zoon Huub (1955) tal van ontdekkingen, bedolven onder vele centimeters stof: een register met de notulen van de oprichtingsvergadering van het eerste landbouwcasino in Lottum, aantekenboekjes waarin boeren genoteerd hadden wanneer ze dat jaar hun eerste asperges gestoken hadden of hoeveel het graan dat jaar opbracht, vele oude foto's, negatieven op glasplaat, noem maar op.

Met de ontdekking van het boerenbondsarchief was plotseling de belangstelling van vader en zoon Hendrix voor de (lokale) geschiedenis gewekt. Voordien hadden ze zich daar nooit voor geïnteresseerd. Sterker nog, Jan kan zich herinneren dat hij voor geschiedenis altijd de laagste rapportpunten had op school. Bij het doornemen van het boerenbondsarchief kwamen ze heel wat te weten over het Lottum van hun voorouders: die woonde daar, dat was familie van die, dát was pas een rijke boer geweest, die boerderij heeft daar gelegen ... Waar anderen genoeg genomen zouden hebben met deze constatering, daar ging de belangstelling van vader en zoon Hendrix verder. Zij wilden precies weten hoe de geschiedenis van Lottum en Grubbenvorst in elkaar zat. Ze begonnen met het doornemen van de doop-, trouw- en begraafboeken, maar van het een kwam het ander en inmiddels zijn Jan en Huub Hendrix (beiden lid van LGOG Kring Horst-Sevenum) uitgegroeid tot ware kenners van de historie van Lottum en Grubbenvorst. In een vertrek van de woning aan de Markt in Lottum is een officieus dorpsarchief ontstaan. Dat bestaat voornamelijk uit een indrukwekkende rij keurig ingebonden kopieën van originele archiefstukken die betrekking hebben op Lottum en Grubbenvorst en, eveneens ingebonden, transcripties daarvan. Zonder ook maar één cursus oud schrift gevolgd te hebben, hebben ze met engelengeduld tijnsboeken, aktes, schuldenboeken, meetboeken, doop-, trouw- en begraafboeken et cetera getranscribeerd, of in hun eigen woorden: "verblokletterd". Een term die je niet bij Van Dale of in het "Groene Boekje" zult vinden, maar die wel precies weergeeft waar vader en zoon Hendrix nu al jaren mee bezig zijn.

Iedere nieuwe vondst leidde tot nieuwe inzichten, maar ook tot nieuwe vragen en nieuwe reizen. Want het archiefmateriaal dat op Lottum en Grubbenvorst betrekking heeft, ligt verspreid over talrijke lokaties. Met name Duitse archieven bleken veel waardevols te herbergen. Menige vrije dag in de afgelopen twintig jaar is al opgeofferd aan het bezoeken van archieven. Niet alleen van overheidsarchieven zoals in Düsseldorf en Münster, maar ook van particuliere archieven. Zo hebben Jan en Huub de afgelopen paar jaar veel teksten uit het archief van Schloß Haag (Geldern) verwerkt. Ook kregen ze toegang tot het archief van de graven van Hatzfeldt (in de Eifel).

Het inzage krijgen in dergelijke familiearchieven is niet altijd even gemakkelijk. Vaak is Marinus Flokstra degene die, soms letterlijk, zorgt voor een voet tussen de deur. Venraynaar Flokstra vergezelt Jan en Huub Hendrix meestal bij hun bezoeken aan archieven. Men zou hem kunnen omschrijven als de inspirator en leermeester van Jan en Huub. Toen ze een jaar of vijftien geleden met hem in contact kwamen, was het eerste dat hij hen bijbracht dat ze bij alle materiaal dat ze vonden de plaats van herkomst dienden te vermelden, pas dan zouden anderen er ook iets aan hebben en was controle mogelijk. Hoewel ze veel werk opnieuw moesten doen, zijn vader en zoon Hendrix inmiddels overtuigd van de juistheid van deze opvatting.

Marinus Flokstra fungeert ook als een klankbord. Hebben ze twijfels over de interpretatie van een tekst dan leggen ze het probleem aan hem voor. In een soms felle discussie vliegen de argumenten dan over tafel, maar uiteindelijk komen ze bijna altijd tot een eensluidende conclusie.

Hobby's kosten tijd en geld en de hobby van vader en zoon Hendrix vormt daar geen uitzondering op. Om zo efficiënt mogelijk te werken is het noodzakelijk van alle stukken die ze in handen krijgen kopieën danwel microfilms te (laten) maken. Dit is op zich al een kostbare aangelegenheid. Bovendien hebben ze zich de verplichting opgelegd dat ieder register waarmee ze klaar zijn, ook netjes ingebonden dient te worden. Voeg daarbij de reiskosten en de kosten voor het aanschaffen van vakliteratuur en duidelijk is dat deze hobby niet met honderd gulden per maand betaald is.

De tijdsinvestering is eveneens enorm. Indien mogelijk transcribeert Jan iedere avond een aantal uren. Huub, werkzaam op de Rabobank in America, heeft een minder streng regime: hij kent ook wel periodes van betrekkelijke inactiviteit. Hij heeft dan moeite om zijn vader bij te houden. Maar is hij eenmaal met een tekst bezig, dan kan hij ook moeilijk stoppen. Zo heeft hij afgelopen zomer het tijnsboek van het huis Baersdonck (Grubbenvorst) in zijn geheel (circa zevenhonderd bladzijden) "verblokletterd".

De computer is een onmisbaar hulpmiddel bij hun werkzaamheden, mede omdat vader en zoon Hendrix bij bijna ieder register dat ze transcriberen, indexen op persoonsnamen en aardrijkskundige benamingen maken. Alle transcripties zijn ingevoerd in het programma WP51. Met de zoekfunctie "F2" is het vervolgens een fluitje van een cent om een bepaalde naam te zoeken.

Naar buiten treden met wat zonder overdrijving hun passie genoemd kan worden, doen Jan en Huub eigenlijk slechts met tegenzin. Ze willen voorkomen dat de studeerkamer in het huis aan de Markt in Lottum een soort openbare leeszaal wordt waar iedereen in en uit kan lopen. Mensen op weg helpen doen ze met alle plezier, maar te vaak hebben ze meegemaakt dat iemand alleen maar gegevens van hen wilde hebben, zonder zelf onderzoek te doen. En dat is nu ook weer niet de bedoeling. De behoefte om hun kennis van de historie van Lottum en Grubbenvorst op schrift te stellen en daardoor een groter publiek met hun archiefvondsten bekend te maken, ontbreekt bij beiden. Weliswaar heeft Huub enkele korte artikelen op zijn naam staan, ambities om uitgebreid over de geschiedenis van de beide Maasdorpen te gaan publiceren, heeft hij voorlopig niet. Gewoon, omdat hij het leuker vindt zijn tijd te investeren in verzamelen en transcriberen dan in schrijven.

Bij hun werkzaamheden zijn Jan en Huub uitsluitend gericht op Lottum en Grubbenvorst. Komen ze toevallig iets tegen dat op een buurgemeente betrekking heeft, dan zullen ze daar niet aan voorbijgaan, maar de beide Maasdorpen hebben absolute prioriteit. Als tijdens het gesprek blijkt dat Jan toch iets over de geschiedenis van Horst in zijn pc heeft zitten, komt hem dat dan ook op een reprimande van Huub te staan: vader heeft gezondigd! Horst heeft trouwens genoeg eigen deskundigen, zo is hun overtuiging.

Meningsverschillen tussen vader en zoon zijn overigens een zeldzaamheid. Er bestaat een strakke werkverdeling. Als ze ergens over twifelen nemen ze direct contact met elkaar en eventueel met Marinus Flokstra op. Gekscherend spreken ze Marinus dan weleens aan met "Heer van Spraelant" en noemen ze zichzelf "Heer van Lottum". Ze bekennen dit met enige schroom want ze worden toch al regelmatig voor gek versleten omdat ze zoveel tijd aan de dorpsgeschiedenis besteden. Ze zijn zelf echter de eersten om hun passie te relativeren. Jan wil ten koste van alles voorkomen dat "de geschiedenis" hoofddoel van zijn leven gaat worden; Huub heeft het thuis altijd over "din alde knommel" en heeft er alle begrip voor dat de rest van het gezin weinig belangstelling heeft voor zijn hobby.

Mochten ze ooit "klaar" zijn - maar dat lijkt voorlopig een utopie - dan stellen Jan en Huub de verzamelde gegevens graag ter beschikking aan de gemeenschap. Ze hopen dat anderen profijt zullen hebben van hetgeen zij dan al gedaan hebben. Dat lijkt boven elke twijfel verheven: het monnikenwerk van vader en zoon Hendrix is een uitkomst voor iedere serieuze toekomstige onderzoeker van de geschiedenis van Lottum en Grubbenvorst. Die hoeft niet te beginnen met het tijdrovende verzamelen en ontcijferen van oude teksten, maar kan meteen aan de slag met kant-en-klare reeds getranscribeerde gegevens. Er zijn plaatsen die er wat dit betreft slechter voor staan!

Wim Moorman

HENDRIK WIEGERSMA: KUNSTENAAR, VERZAMELAAR, MYTHE

Op zondag 1 februari jl. heeft de eerste kleine excursie van 1998 ons naar het Noord-Brabants museum in Den Bosch gevoerd alwaar wij een overzichtstentoonstelling van de Brabantse kunstenaar Hendrik Wieggersma (Lith, 1891-1969) hebben bezichtigd. Hendrik Wieggersma was de markante persoonlijkheid (van geboorte Fries maar woonachtig in Deurne) die als schilderend arts een legende werd. Hij begon op 34-jarige leeftijd te schilderen en vond als *medicus pictor*, zoals hij zichzelf noemde, aansluiting bij de kunst van zijn tijd en werd een late exponent van het Nederlandse Expressionisme. In de jaren dertig beleefde Wieggersma zijn bloeitijd. Het hart van Wieggersma's oeuvre is de menselijke figuur, waartoe zijn dagelijks leven als dorpsarts en zijn kijk op de mens in het algemeen hem inspireerde. De tentoonstelling in Den Bosch bestaat uit drie componenten. De *kunstenaar* Wieggersma staat centraal in een presentatie van zestig schilderijen en veertig tekeningen. De *verzamelaar* treedt voor het voetlicht zowel door zijn kunstcollectie als door zijn verzameling volkskunst. En de *mythe* komt aan bod in een speciaal samengesteld diaprogramma over het leven van Hendrik Wieggersma.

Deze tentoonstelling loopt nog maar tot 15 maart 1998. Als u niet in de gelegenheid bent geweest deel te nemen aan de kleine excursie of wanneer u niet genoeg van Wieggersma kunt krijgen bent u nog tot 16 maart 1998 in de gelegenheid in museum De Wieger te Deurne (het vroegere woonhuis en de dokterspraktijk van Wieggersma, thans in gebruik als museum) eveneens een tentoonstelling over Wieggersma te bezoeken. In deze tentoonstelling wordt aandacht geschonken aan andere facetten van zijn werk. Zijn tekenkunst staat in de tentoonstelling centraal. Te zien zijn boekillustraties, spotprenten, ontwerpen voor glas-in-lood en keramiek maar ook portretten en naakten.

Tegelijk met beide tentoonstellingen verschijnt het boek *Hendrik Wieggersma, medicus pictor*. Deze bundel met tien artikelen over het leven van Wieggersma wordt op bladzijde 49 van dit nummer besproken.

Ook ná 16 maart is een bezoek aan De Wieger nog de moeite waard. In de vaste collectie en de vaste opstelling is altijd aandacht voor het leven en het werk van Wieggersma. Daarnaast is De Wieger gespecialiseerd in de kunst van het Interbellum met ook aandacht voor hedendaagse kunst. Van 1 februari tot 21 april is in museum De Wieger een interessante tentoonstelling te bezichtigen van twintig ouderportretten. Twintig schilders rondom de kunstenaarsgroep Het Nederlands Portretschap maakten een schilderij van hun ouders, of een voorstelling op het thema ouderschap. Het museum is geopend op dinsdag tot en met vrijdag van 10.00 tot 17.00 uur en op zaterdag en zondagen van 12.00 tot 17.00 uur.

A. Gielen-van Bommel

H. Wieggersma, medicus-pictor, 1957
H. Wieggersma in atelier, 1929

STICHTING VELDKRUISEN EN -KAPELLEN HORST

De Stichting veldkruisen en -kapellen stelt zich ten doel de aanwezige kruisen en kapellen langs de Horster wegen in goede staat te behouden. Zij vierde in 1995 haar zilveren jubileum en kan met enige trots vaststellen dat sedert haar geboorte alle toen aanwezige monumentjes behouden zijn gebleven. Ook in 1997 werd het werk voortgezet. Het kruis op de wegwijzing Amerikaanseweg-Speulhofsbaan was versleten. Een nieuw exemplaar werd vervaardigd op het Dendroncollege. Vermeldenswaard is dat bij het schilderen een oud-Horstenaar een handje heeft toegestoken. Het betreft hier Pierre Wijnen, die in 1956 naar Australië emigreerde en die verleden jaar met vakantie was in Horst. Nadat het bestaande corpus op het kruis bevestigd was kon het zijn oude plaats weer innemen. De hinderlijke lantaarnpaal, vlak bij het kruis, kon met goedvinden en medewerking van de gemeente verplaatst worden.

Het huidige corpus heeft al een voorganger gehad. Dit blijkt uit een foto in de *Katholieke Illustratie* van 1932. Waarschijnlijk dateert de vernieuwing van het jaar 1935. Het kruis aan de Veld Oostenrijk kreeg in 1997 een fraai hekwerk. Het werd geschonken door Fien Janssen (Fien van de Munckhof) en gerestaureerd door Ties van de Munckhof, geassisteerd door Mart van Issum. Dankzij de hulp van de Dofra is het hek bij de firma Thielco te Reuver mooi gegalvaniseerd en in kleur gespoten en dit alles slechts tegen een zeer geringe vergoeding. Het kruis is inmiddels herplaatst. De omgeving zal nog enigszins worden aangepast, waarna het in april aanstaande met enig ceremonieel opnieuw wordt ingezegend. De restauratie viel nagenoeg samen met de vierhonderdste verjaardag van Jacob Merlo Horstius die in 1597 op de nabijgelegen, niet meer bestaande boerderij Meerlohof geboren is. Genoemde Horstenaar was een beroemd priester-schrijver van geestelijke werken. Zijn eeuwfeest is in 1997 gevierd met onder meer een tentoonstelling in de crypte van de Lambertuskerk.

De Stichting veldkruisen en -kapellen kan de laatste tijd haar vleugels wat breder uitslaan dankzij diverse donaties van bedrijven en particulieren. Momenteel wordt hard gewerkt aan de vervaardiging van een videoband van alle kruisen en kapellen in Horst. Zodra deze band gerealiseerd is zullen er enige publicaties over volgen.

J. van Hegelsom

STICHTING WERKGROEP OUD-AMERICA

Oprichting

Tijdens een vergadering van de dorpsraad America in december 1979 werd door enkele enthousiaste personen met een gemeenschappelijke interesse voor de historie van America het idee geboren om eens wat nadrukkelijker te gaan grasduinen in de historie.

Hiermee is tevens een algemene doelstelling aangegeven van het werk dat deze werkgroep wilde gaan verrichten. Grasduinen in de historie in de breedste zin van het woord, dat wil zeggen alles wat met America te maken heeft: inventariseren, vastleggen en bewaren voor degenen die na ons komen. Het verzamelen van foto's, films, dia's, documenten en voorwerpen werd als eerste aangepakt.

Aanvankelijk bestond de werkgroep uit een achttal personen. Een echte taakverdeling was er niet. In vrij kort tijdsbestek werd een gedeelte van de oude stal van Grad Poels aan de Zwarte Plakweg omgetoverd tot een "home", waar al het verzamelde archiefmateriaal bewaard werd.

Activiteiten

Een van de eerste activiteiten was het opnemen van gesprekken met oudere plaatsgenoten, waaruit veel informatie naar voren kwam.

Het gemeentearchief in Horst werd haarfijn nageplozen op Amerikaanse documenten. Dit leverde eveneens veel nieuwe informatie op.

Verder werd een film uit 1968 aangekocht, die later door een van de leden bewerkt is tot een videoproductie, die gretig aftrek vond en nog regelmatig vindt.

In 1987 werd voor de eerste keer een grote expositie georganiseerd door de werkgroep voor Amerikaanse hobbyisten en kunstenaars. Een geweldig succes, dat later nog enkele malen herhaald werd.

Verder is de werkgroep jaarlijks actief op de braderie in America, waar we onder meer foto's te koop aanbieden. Daarnaast doen we regelmatig iets met het raden van oude gebruiksvoorwerpen. De laatste jaren is de werkgroep zeer actief betrokken bij de organisatie van dit jaarlijks terugkerend gebeuren, samen met de Ondernemers Vereniging van America. Eind december 1997 werd een foto-expositie georganiseerd. We zijn voornemens om ook in de toekomst regelmatig dergelijke foto-exposities te houden.

Leden van de werkgroep zijn actief geweest bij de organisatie van de feesten rond de viering van honderd jaar onderwijs in America en in 1991 het eeuwfeest van de parochie. We waren uiteraard ook betrokken bij de totstandkoming van het jubileumboek *Van 16 naar America*.

Vanaf 1990 zijn er regelmatig contacten met heemkundeverenigingen uit de regio, die als bijzonder positief ervaren worden.

Eind 1991 is de Werkgroep omgevormd tot een Stichting. Er zijn duidelijke afspraken en taakverdelingen gemaakt. Momenteel bestaat de Werkgroep uit vijftien personen. Het dagelijks bestuur bestaat momenteel uit Hay Mulders (voorzitter en secretariaat), Jan Camps (penningmeester) en Jan Elbers (lid). Op de foto-expositie op 26 december jl. is onze oud-voorzitter Grad Poels benoemd tot erevoorzitter van onze vereniging.

Om de zes weken wordt er gezamenlijk vergaderd. De afzonderlijke werkgroepen komen vaker bij elkaar en sommige leden tref je meerdere malen per week in de Oudheidkamer aan, gewoon om dingen uit te pluizen, te ordenen en dergelijke.

Toekomstplannen

Er zijn nog diverse plannen voor de toekomst. Onlangs heeft er een inventarisatie plaatsgevonden van mogelijke activiteiten. Er zal worden gewerkt in kleinere werkgroepjes, die ieder een of meerdere onderwerpen zullen uitwerken. Sinds enige tijd hebben we de beschikking over een computer zodat het een en ander wat sneller op te zoeken is. Eerst moet echter alles ingebracht worden.

Grootste wens voor de toekomst was een eigen onderkomen, liefst in de kern van het dorp. Hier is hard aan gewerkt en momenteel zijn we zover dat we de ruimte ingericht hebben en dat we er kunnen werken en vergaderen. We hebben een bovenruimte gehuurd in het gerenoveerde jeugdhuis, thans gemeenschapsaccommodatie "Aan de brug". De naam van het onderkomen is sinds maart 1996 "De Moeëk" (= bewaarplaats). De grotere spullen worden vanwege ruimtegebrek elders opgeslagen. Regelmatig krijgen we spullen aangeboden van particulieren. De verzameling groeit gestaag en er ontstaat al een echt museum.

De Moeëk is elke eerste zondag van de maand van 14.00 tot 16.00 uur geopend voor het publiek.

Inkomsten en uitgaven

Onze inkomsten worden gevormd door de opbrengsten van acties en exposities. Sinds 1996 krijgen we ook subsidie van de gemeente Horst. Dit is een bedrag van duizend gulden.

De uitgaven bestaan voornamelijk uit vergaderkosten, aankopen van foto's, voorwerpen, boeken en dergelijke en excursies. Sinds kort bestaat een groot deel van de uitgaven uit de huur van de nieuwe accommodatie.

Hay Mulders,
namens de Stichting Werkgroep Oud-America

HISTORISCH EDUCATIEF PLATFORM PROJECT DE PEEL

Het Historisch Educatief Platform is een samenwerking tussen LGOG Kring Horst en Sevenum, Stichting Oudheidkamer Horst, Werkgroep Oud-America, Streekmuseum De Locht, Stichting Geschiedenis Melderslo, Heemkundevereniging Sevenum en Stichting Kerkschatten Horst. Het platform werkt aan het bevorderen van kennis en interesse voor regionale geschiedenis bij jongeren. De nieuwste activiteit van het platform betreft een project voor de Basisscholen van Horst en Sevenum: de Peel. Dit project omvat een leerlingenboekje voor alle deelnemende leerlingen en een docentenhandleiding voor de begeleidende docenten. In totaal zo'n vijfhonderd leerlingen uit Horst en Sevenum doen mee aan het project. Het betreft leerlingen van Basisscholen, voornamelijk van groep zes en zeven. Aan het project kan in de klas worden gewerkt. Het geheel omvat echter ook mogelijkheden voor een diaserie, een historische fietstocht door de Peel, een begeleide excursie en een leskist met authentieke peelgereedschappen. Op deze wijze kan er aan de leerlingen een boeiend en veelomvattend beeld gegeven worden van leven en werken in de Peel zoals het destijds was. In het vroege voorjaar zal op Basisschool de Wouter te America en op Basisschool de Kroever te Kronenberg het project een feestelijke start krijgen. Daarvan doen we in de volgende *Info LGOG* verslag. Om u een beeld te geven van de tekst in het leerlingenboekje is hieronder een klein gedeelte van de tekst opgenomen.

Wie werkten er in de Peel

Het woord "torff" duikt het eerst op in een stuk uit 1450. Zowat alles, wat uit die tijd te achterhalen is uit de Peel, vinden we in stukken, die betrekking hebben op geschillen (ruzies). Want alleen dan werd er in die tijd iets op papier gezet. Het normale gebruik van de Peel ging van geslacht op geslacht. Regels opschrijven was niet nodig, de meeste mensen konden toch niet lezen of schrijven. In de vijftiende en zestiende eeuw komen er wel regels voor het gebruik van de Peel. Deze reglementen vinden we in de zogenaamde "Keurboeken". De toegang op de gang van zaken hield de "Peelmeester" of "Gemeentemeester". Dit waren "mannen met ere ende vroomme luyden". Enkele van de regels waren:

- * De banen (wegen) moeten goed in orde zijn.
- * Ieder gezin heeft recht op een turfveld. De plaats van dit veld werd aangewezen door de Peelmeesters, die daarvoor geen giften mochten aannemen "'t zij in geld ofte bier".
- * Pas als door aankondiging in de kerk de Peel werd "ontslagen" (in mei) mocht er gestoken worden.
- * Vreemden mochten niet in de Peel komen. Werd iemand op heterdaad betrapt dan kon "peert ende karre" in beslag genomen worden.
- * Het verkopen van turf aan "buyten luyden" werd op sommige plaatsen toegestaan.

Waarschijnlijk is vroeger (1400 tot 1850) de turf alleen gewonnen uit kuilen, net zo groot en zo diep als één man in een lange zware werkdag kon graven. Behalve de steker was er dan nog een hulpje nodig die de kuil geregeld leeghoosde en die hielp bij het "zetten" van de turven op de grond. Het turfsteken was voor de meeste boeren een afwisselend werk in de stille tijd tussen het voorjaar en de oogsttijd. Het was een zeer zwaar werk. De patroondag van Petrus en Paulus (op 29 juni) was voor de turfstekers een belangrijke dag. Men stopte dan met het graafwerk. Later gestoken turf werd niet meer goed droog voor de winter.

Een flinke turfsteker en zijn helper (ook wel "zetter" genoemd) konden per dag ongeveer vierduizend turven loskrijgen. Na het eerste indrogen werden er stapels gemaakt. Wind en zon droogden de turven. De droge turf werd vroeg in de herfst naar huis gehaald. De karrensporen waren meestal wel een halve meter diep en de peelbanen waren dan nat en modderig. De beste trekkracht was een koe of een os, die met de gespleten hoeven minder diep in het veen wegzakten. Toch was het vaak onmogelijk om de turven per kar te vervoeren. Vaak gebruikte men dan ook een slee.

A. Gielen-van Bommel

STREEKMUSEUM STICHTING OUDHEIDKAMER HORST

De Oudheidkamer van Horst werd samen met het LGOG en de Ook in 1998 heeft de Oudheidkamer een aantal mooie en interessante tentoonstellingen op het programma staan.

Tot en met 26 februari liep een expositie met werken van Aad de Haas, de omstreden kunstenaar uit Zuid-Limburg. Op zaterdag 28 februari organiseerde de Sectie Genealogie van het LGOG in samenwerking met de Oudheidkamer een grote regionale contactdag voor genealogen.

Van 7 tot en met 29 maart houdt de Horster Fotoclub Onstofix een jubileumtentoonstelling, waarin zij niet alleen het werk van eigen leden, maar ook inzendingen van mensen uit Horst presenteert.

Van 5 april tot en met 3 mei laat Roos Seuren uit Lottum haar mooie keramische beelden zien. Een tentoonstelling met sprookjesachtige, "gestolde" fantasie van Roos.

Van 9 mei tot en met 13 september loopt de grote regionale tentoonstelling over molens in Noord-Limburg. Deze expositie wordt opgezet in samenwerking met het Freulekeshuus in Venray en De Locht in Melderslo. Bij deze tentoonstelling wordt een aantal persberichten uitgegeven met de geschiedenis van de Horster molens. Ook kan men zich door middel van een fietsroute laten rondleiden langs de molens in het Noord-Limburgse land.

Van 20 september tot en met 11 oktober laat Jac Philipsen uit America een selectie zien uit zijn omvangrijke collectie ansichtkaarten en pamfletten. Natuurlijk zullen een aantal vallen bij deze expositie niet ontbreken.

Als waardige afsluiting voor 1998 is een heel speciale tentoonstelling gepland met een groot aantal originele Russische iconen. Uit een van de grootste verzamelingen buiten Rusland heeft de Oudheidkamer een keuze mogen maken. Een absolute topper!

U bent van harte welkom in de Oudheidkamer op dinsdag van 10.00 uur tot 12.00 uur, op woensdag, donderdag, zaterdag en zondag van 14.00 uur tot 16.30 uur.

STICHTING BEHEER KUNSTSCHATTEN SINT-LAMBERTUSKERK HORST

De geschiedenis van de Horster kerk reikt terug tot een grijs verleden. De oudste schriftelijke vermelding dateert uit 1219. In oktober 1944 werd het gebouw door oorlogshandelingen zo zwaar beschadigd dat men besloot tot afbraak, gevolgd door nieuwbouw. Gelukkig was het grootste deel van de inventaris tijds in veiligheid gebracht.

Kerkinventaris

Ongetwijfeld wordt het belangrijkste deel van de inventaris gevormd door de collectie beeldhouwwerken in hout en steen. Het oudste houten beeld is het zogenaamde 'takkenkruis', dat dateert van voor 1400. Het merendeel van de beelden dateert echter uit de periode 1520-1550 en wordt toegeschreven aan de zogenaamde 'Meester van Elsloo', een beeldhouwersatelier dat waarschijnlijk in Roermond was gevestigd.

De belangrijkste stenen monumenten zijn de twaalfde-eeuwse doopvont in Romaanse stijl, tevens het oudste stuk in de kerk, en de vroeg zestiende-eeuwse groep van de Gregoriusmis.

Tot de hoogtepunten van edelsmeedkunst in de kerk behoren een laat-gotische cylindermonstrans, een laat-gotische kelk en een achttiende-eeuwse zonnemonstrans uit Boxmeer.

Kaarten

Ter gelegenheid van de opening van de nieuwe vestiging van Drukkerij van Lieshout zijn onlangs twee mapjes kleurenkaarten van de kunstschaten van de Sint-Lambertuskerk uitgebracht. Behalve in de kerk zijn de kaarten op diverse andere verkooppunten in Horst verkrijgbaar.

De kunstschaten van de Sint-Lambertuskerk zijn van eind mei tot half oktober (tot en met de herfstvakantie) iedere dinsdagmorgen van 10.30 uur tot 12.30 uur te bezichtigen.

Tussentijdse afspraken, ook voor groepen, kan men maken met P. Roelofs, Stuksbeemden 66a, 5961 LG Horst, telefoon (077) 398 4163.

STREEKBOERDERIJMUSEUM DE LOCHT

In Streekboerderijmuseum De Locht is van 1 maart tot en met 27 september de tentoonstelling De Zaaier te zien. Het vertrouwde beeld van de zaaier op het "zaailand" is al enige tijd verdwenen. Het symbool van de zaaier is echter nog zeer nadrukkelijk in onze cultuur aanwezig. Dit blijkt uit de collectie van Gérard Urselmann uit Enkhuizen. Deze collectie vormt de basis van de tentoonstelling in De Locht. De rij van attributen waar de zaaier op staat afgebeeld is nagenoeg eindeloos. Denk bijvoorbeeld aan boekmerken, biermerken (gerst!), jeneverflessen, radio's, klokken, vaandels, wandelmedailles, penningen, geld, prentbriefkaarten, postzegels, schilderijen (Van Gogh), grafiek, beelden enz. En niet te vergeten de diverse zaadbedrijven die het symbool van de zaaier in hun beeldmerk voeren.

De zaaier is een teken van nieuw leven, symbool van een hoopvolle toekomst. Maar anderzijds ook weer een beeld van een achterhaalde werkmethode, zeker in de westerse wereld.

Op de tentoonstelling in De Locht zijn behalve de verzamelitems ook andere voorwerpen te zien die met zaaien in het algemeen te maken hebben. Dat plaatst de zaaier in een breder kader en levert een tentoonstelling op die een aantrekkelijk uitje is voor de bezoeker!

Tijdens de tentoonstelling staan diverse zaaimachines opgesteld in de grote gereedschapsschuur. U vindt hier machines die zowel gebruikt werden voor fijne zaden als voor diverse soorten granen die in het verleden meer verbouwd werden dan tegenwoordig.

De Locht is op zondag, dinsdag en donderdag geopend van 14.00 uur tot 17.00 uur. Groepen op afspraak ook op andere tijden.

Bijna iedere zondag vinden in De Locht activiteiten plaats. In de komende maanden zijn er bijvoorbeeld demonstraties bierbrouwen (15 maart), smeden (15 maart), brood bakken (29 maart), kunstschilderen (5 april), kaas maken (19 april) en beugelen (3 mei).

KOPERSLAGERSMUSEUM P. VAN DER BEELE

Nieuwbouw koperslagersmuseum in Horst

Achter het huidige pand aan de Gasthuisstraat wordt een nieuw Koperslagersmuseum gebouwd. Direct nadat de beslissing viel zijn de nodige voorbereidingen gestart en in augustus 1997 kon met de bouw worden begonnen.

Als alles klaar is beschikt het Koperslagersmuseum over een mooie, ruime expositiezaal, waarin de unieke collectie beter tot zijn recht zal komen.

Jammer genoeg kan na het voltooien van de bouw niet meteen met de inrichting begonnen worden. Koper is namelijk een vrij gevoelig metaal. Alle verf- en cementluchtjes en veel vocht zorgen vrijwel meteen voor oxydatie. Poetsen heeft dan weinig zin. Alleen wachten, en véél geduld oefenen, tot het binnenklimaat goed is.

Tot die tijd bent u welkom in het oude, kleine museum, waar toch weer mooie nieuwe aanwinsten te bewonderen zijn, zoals bijvoorbeeld de grote melktuit van een hondenkar, een geelkoperen voorwerp met een prachtige vorm: een mooi bewijs van hoogstaand vakmanschap!

Koperslagersmuseum P. van der Beele is van dinsdag tot en met zaterdag elke middag open vanaf 13.00 uur.

MUSEUM BERT COPPUS

Bert Coppus werd in 1932 geboren te Horst. In 1957 studeerde hij met onderscheiding af aan de Jan van Eijck-Academie voor Beeldende Kunsten te Maastricht, waarbij hem de Prijs van de stad Sittard werd toegekend.

In de loop der jaren ontwikkelde Bert Coppus een geheel eigen figuratieve stijl waarin kleuren een belangrijke rol spelen. Zijn belangstelling en bezorgdheid voor ons natuurlijk milieu brengt hij tot uitdrukking in een niet aflatende stroom van uitbundige, vaak verfijnde landschappen, landschapselementen en stillevens. Olieverf, tempera aquarel, gouache, ets en mengtechnieken zijn de middelen waarmee hij vorm geeft aan zijn beeldende creativiteit.

Bert Coppus exposeerde onder meer in Maastricht (Jan van Eijck-Academie), Horst (Streekmuseum Oudheidkamer), Nijmegen (Waaggebouw), Hasselt (Provinciaal Museum), Aken (Suermondt Museum), Venlo (Cultureel Centrum, Limburgs Museum), Den Haag (Pulchri Studio's), Heerlen (Stadsschouwburg), Veenendaal (Setterhouse), Arcen (Kasteeltuinen).

Werken van Bert Coppus bevinden zich in een groot aantal openbare gebouwen, in de vaste collectie van het Limburgs Museum te Venlo en bij particuliere verzamelaars in binnen- en buitenland.

Zijn maatschappelijke en artistieke betrokkenheid bleek in de loop der jaren uit het lidmaatschap van onder andere Kunstkring Kyra (Venlo), B.B.K. '69 Amsterdam (1970-1973), Stichting Kunst & Cultuur Limburg en de commissie Kunstvoorzieningen van de gemeente Horst. Enkele jaren geleden maakte Bert Coppus van zijn geboortehuis te Horst een museum waarin een uitvoerig overzicht van gemaakt werk wordt geëxposeerd. Van zijn zelfportret uit 1950 tot watersnoodlandschappen uit 1995 en fijnzinnige composities uit de wereld van flora en fauna. In het museum is ook documentatie van de schilder aanwezig.

Wie nader wil kennismaken met Bert Coppus en zijn werk, kan elke dinsdag van 10.00 uur tot 17.00 uur en op afspraak in het museum

LIMBURGS MUSEUM

Het virtuele Limburgs Museum

Een museum dat dicht is - nee sterker nog - dat binnenkort gebouwd gaat worden, zo'n museum, kun je dat bezoeken? Nee, absoluut niet, ben je geneigd te denken. Dat klopt ook wel, maar het is niet het hele antwoord. Fysiek kun je het Limburgs Museum inderdaad niet bezoeken, virtueel wel. Sinds twee jaar heeft het Limburgs Museum namelijk een eigen website op internet (<http://www.limburgsmuseum.ab-c.nl>). Op die website is sinds 1 maart de bouw te volgen, kun je informatie opvragen over de twaalf vaste presentaties, zijn interactieve programma's over Romeinen, kastelen en de middeleeuwse stad raadpleegbaar enz. enz. De website is een van de instrumenten waarmee het Limburgs Museum de contacten met het publiek onderhoudt tot aan de opening in het jaar 2000 van de nieuwbouw. De profilering op internet staat niet op zichzelf. Enkele jaren geleden is het Limburgs Museum begonnen met een grote multimediale mars door zijn zalen. De inzet van computers met speciaal geschreven programma's maakt het mogelijk op aantrekkelijke wijze grote hoeveelheden informatie over museumthema's aan te reiken. Deze koers zal ook in de nieuwbouw worden gevaren.

Adres op Internet:

<http://www.limburgsmuseum.ab-c.nl>

Geopend: dagelijks 24 uur

Correspondentie: Postbus 1203, 5900 BE Venlo

NIEUWE PUBLICATIES

Verschenen

*** Loe Derix, Oud Horst in het nieuws. Delen 8 en 9. Horst 1997. Geïllustreerd. ISBN 90 800529 8 1 en 90 800529 9 X.**

Prijs f 74,50 (8 en 9). Inlichtingen: L. Derix, Elsbeemden 25, 5961 JZ Horst; telefoon (077)398 3961.

Op vrijdag 7 november verleden jaar verschenen de laatste twee delen van de boekenreeks *Oud Horst in het nieuws*. In deel 8 wordt teruggeblikt op de jaren 1951 tot 1956, terwijl deel 9 een groot aantal foto's en een opzoekregister voor de overige acht boeken bevat.

Met een omvang van maar liefst 420 pagina's, geïllustreerd met 411 foto's, vormt deel 8 een waardige afsluiting van de beschrijving van ruim honderd jaar geschiedenis van Horst en de kerkdorpen. Het boek behandelt meer dan duizend gebeurtenissen, die betrekking hebben op circa 7000 verschillende inwoners van de gemeente Horst.

De heer Derix heeft samen met een team lezers in één decennium een titanenarbeid verricht. In acht delen heeft hij het (belangrijkste) nieuws over de gemeente Horst en Horstenaren verzameld zoals dat te vinden is in oude kranten. Het startpunt is 1843 (deel 1) en het eindpunt 1956 (deel 8). De krantenberichten worden voor een deel in facsimile afgedrukt en voorzien van (soms uitvoerige) toelichting en beeldmateriaal Het documentatie-archief omvat intussen duizenden foto's.

Enkele personen en onderwerpen die in het laatste deel bijzondere aandacht krijgen, zijn: nieuwe burgemeesters, pastoors en andere hoogwaardigheidsbekleders, bouw van de nieuwe kerken in Horst en Melderslo, aanleg van zwembad "Wilgert", Jan van Eechoud, Daan Wildschut, gouden bruiloften, neomisten, ernstige ongevallen, kampioenschappen sportverenigingen, de korfbalclubs uit America en Horst, Janssen & De Jong, de gebroeders Van Doorne, Van Og's Confectie Industrie, de triomftocht van O.L.Vrouwe Sterre der Zee, Horst inventief in champignons, Griendtsveen: niet langer van Van de Griendt..., Horster Kwezels en Horster militairen op Nieuw-Guinea.

Deel 9 heeft een omvang van honderd bladzijden en bevat behalve het register ook ongeveer tachtig pagina's foto's. Het boek wordt verkocht tezamen met deel 8. De samensteller overweegt nog een beperkte uitgave van het register op cd-rom. Het spreekt vanzelf dat dit deel onmisbaar is voor iedereen die de serie gebruikt als basis voor verder onderzoek. Er zijn nog enkele complete sets verkrijgbaar.

*** Charles van den Berg, Kijk, daar vliegt de dokter! Negentig verhalen, een hommage aan Charles A. Le Lorrain, oud-huisarts en ereburger gemeente Sevenum, 10 oktober 1997 . Sevenum 1997. Geïllustreerd. ISBN 90 9010908 0. Prijs f44,75.**

Inlichtingen: Stichting Signaal, Postbus 20, 5800 AA Venray; telefoon (0478)581 052.

Op 10 oktober vorig jaar werd Charles August Le Lorrain, arts, fotograaf, (zweef-) vliegenier en ereburger van Sevenum negentig jaar. Dokter Le Lorrain is een sympathieke en markante persoonlijkheid, bekend in Sevenum en ver daarbuiten. Zijn vele vrienden vonden dat het tijd werd om een boek aan zijn leven te wijden. Hij gaf enkele jaren geleden zelf met enkele drukbezochte dialezingen al een eerste aanzet.

Charles Le Lorrain is geboren op Sumatra als zoon van een planter. Zijn grootouders waren Fransen, van moederskant woonachtig in Metz. Hij groeide op als kind van drie culturen: de Indische, de Franse en de Nederlandse. Hij studeerde medicijnen in Amsterdam en vestigde zich in de jaren dertig als huisarts in Sevenum. Naast belangstelling voor de historie (trouw LGOG-lid sedert de oprichting in 1974!) behoren fotograferen en (zweef-) vliegen tot zijn liefhebberijen.

Schrijvend radiojournalist Charles van den Berg leerde hem kennen. Hij mocht gebruik maken van het privé-archief van Le Lorrain. Hij heeft een mooi boek gemaakt voor een bijzondere man. Het boek vormt tevens een interessante bijdrage tot de geschiedenis van Sevenum waarmee de naam van dokter Le Lorrain voor altijd verbonden zal blijven. Bij zijn komst naar Sevenum in 1936 vond de huisarts geen gespreid bedje. Ongewild kwam hij terecht in een oude controversie geconcentreerd rond de families Everts en Nabben. Sevenum was lang verdeeld in twee partijen wat voor niet-Sevenummers tot onbegrijpelijke toestanden leidde: twee plaatselijke banken en twee boerenbonden. Het wordt tijd dat deze tweespalt eens aan een gedegen historisch onderzoek wordt onderworpen. Van den Berg keek op pagina 28 en 29 even onder de sluier.

*** H. Hesen, Index overdrachten schepenbank Horst. Horst 1997. Prijs f10,00. Besteladres: Oudheidkamer Horst, Steenstraat 2, 5961 EV Horst.**

Dit boekje is een nuttig middel voor iedereen, maar vooral voor genealogen, op zoek naar gegevens

in de protocollen van Schepenbank van Horst, zoals die in transcriptie of in samenvatting werden uitgegeven door G.A. Van Strien voor de jaren 1647-1660, 1686-1690 en 1783-1797. Zie *INFO LGOG Kring Horst* nummer 16, bladzij 41.

*** G.A. van Strien, Kwartierstaat Van Strien - Cuppen Deel 1 (Limburg). Bunnik 1998. Geïllustreerd. Prijs f 47,50.**

Verkrijgbaar bij Oudheidkamer Horst.

Een genealogie is een boek dat begint bij een verre voorvader, waarvan vervolgens alle afstammelingen met dezelfde naam worden beschreven. Een kwartierstaat begint bijvoorbeeld bij een thans levende persoon en beschrijft daarvan alle voorouders. Per generatie terug in de tijd, verdubbelt dus het aantal namen dat we tegen komen.

De kwartierstaat Van Strien-Cuppen deel 1 beschrijft de voorouders van Marijke van Strien-Cuppen, dochter van Fer van Cuppen Smid. De schrijver, de echtgenoot van Marijke, is een Brabander en heeft er voor gekozen de kwartierstaat van zijn kinderen op te splitsen in een Limburgs deel, grotendeels spelend in Horst, en in een nog te verschijnen Brabants deel.

Het nu verschenen boek loopt, gerekend vanaf de kinderen Van Strien-Cuppen, door tot in de veertiende generatie (geboren rond 1535) Het is in de eerste acht generaties volledig. De achtste generatie is ruwweg rond 1750 geboren. Ongeveer drie kwart van de voorouders komen uit Horst. Vrijwel alle oude Horster namen komen dan ook, onder de meer dan 2000 personen in dit boek voor. Tot de zeer ver terug gezochte voorouders behoren de families Van de Munckhoff, Van de Speulhoff, Van de Crommentuijn, Sanders, Lemmen, Pastoors, In de Rijsselt, Cuppen, Van Rens om er maar eens een paar te noemen.

Het onderzoek heeft Van Strien parallel laten lopen aan het onderzoek van de Horster Schepenbankarchieven, waar hij inmiddels ook 2 boeken over gepubliceerd heeft. Vele transportactes en erfdelingen zijn in dit boek opgenomen. Hierdoor is ook goed te volgen hoe de verschillende boerderijen vererfd. Uiteraard is het boek verluchtigd met vele foto's. Zeer trots is de schrijver op de afbeelding van een voorouder uit 1684. Het betreft Sybilla (Bylliken) in de Rijsselt op een gebrandschilderd raampje afkomstig uit het kapelletje bij de Risselt. Het boek (247 pagina's) zal door de breedte van het onderzoek ook voor veel andere Horstenaren van belang zijn.

*** M.J. Kuipers-Verbuijs e.a., A.G. Schulte (red.), Ruïnes in Nederland. Zwolle/Zeist 1997. Geïllustreerd. ISBN 90 400 9974 X. Prijs f 69,50.**

Een ruïne is meer dan een gebouw in verval. Eens stond op die plek een gebouw ontworpen, gebouwd en bewoond door mensen. Het enige wat nog aan die mensen herinnert zijn hun nagelaten sporen, de ruïne van hun woning in dit geval. Een ruïne is om die reden niet alleen van belang voor de wetenschap, maar evenzeer voor het collectieve geheugen van een samenleving en misschien ook als toeristische attractie.

De Rijksdienst voor de Monumentenzorg geeft in het boek *Ruïnes in Nederland* een overzicht van (bijna) alle (voornamelijk kasteel-)ruïnes in Nederland waarvan meer dan de helft in Gelderland en Limburg blijken te liggen. In het boek komen vragen aan de orde naar de staat van verval en hoe we daarmee om dienen te gaan (verval tegengaan of vertragen?). Voor onze streek worden besproken: Horst (Huis ter Horst), Grubbenvorst (Gebroken Slot), Broekhuizen (kasteel), Arcen (Schanstoren), Kessel (Keverborg), Well (Molentoren) en Afferden (Bleyenbeek). Mevrouw Kuipers heeft voor haar bijdrage over Horst gebruik gemaakt van het boekje *Huis ter Horst, een toekomst voor een ruïne* (Horst 1996), het verslag van de op initiatief van LGOG Kring Horst op 9 september 1995 gehouden studiedag (waar zij een voor-dracht hield) gewijd aan ruïnes en die van Horst in het bijzonder. Geschetst wordt een kort overzicht van de geschiedenis van het gebouw (waarin helaas enkele namen fout zijn geschreven, een tekening gespiegeld) en van het bouwhistorisch onderzoek onder leiding van J.G.N. Renaud. Daarna volgt een passage over het thans nog steeds niet voltooide consolidatieplan van H. Knook (TH Delft). De auteur geeft een gedetailleerde beschrijving van de huidige staat van de ruïne (alleen hoofdgebouw) van het kasteel. Citaat: *Het is de bedoeling om de ruïne een toeristisch-recreatieve rol te laten vervullen als platform van culturele activiteiten* (pagina 188).

*** Nederlands Adelsboek. Jaargang 86 (1996-1997). 's-Gravenhage 1997. ISBN 90 70324 96 2 geb. Prijs f 95,00. Besteladres: Centraal Bureau voor Genealogie, Postbus 11755, 2502 AT Den Haag.** Naast het kwartaalblad en het jaarboek (voor vrienden gratis!) geeft het CBG ook de reeks *Nederlands Adelsboek* uit, vanwege de kleur ook wel *het rode boekje* genaamd. Wie van *het rode boekje* is, mag zich tot de adel rekenen. Je hebt oude adel en nieuwe adel. Je kunt in de

adelstand worden verheven! Tegenwoordig komt het niet vaak meer voor, maar in de vorige eeuw heeft de 'betere klasse' geslaagde pogingen ondernomen om 'in de adel te komen'. Al die families staan beschreven in intussen al 86 delen van dat rode boekje.

In het laatst verschenen deel vinden we de uit het zeventiende eeuwse Horst stammende familie De Kuijper. Hun stamreeks vangt aan met Arnoldus de(n) Cuyper (1623-?) gehuwd met Gerarda Roils (Reuls ? G.F.V.). Hun zoon Petrus (1670-1730) was gehuwd met Anna Custers (?-1709) en daarna met Maria van Haef (?-na 1730). Hun zoon Joannes (1700-1773) wordt in 1729 poorter van Rotterdam. Hij werkt daar als winkelier en tabaksverkoper. Hun zoon Jacobus is al cargadoor in Rotterdam, maar hij trouwt in Eindhoven, terwijl hij overlijdt in Veghel, in 1823. In Veghel woont dan zijn zoon Josephus Franciscus (1788-1843), een magistraat: burgemeester, notaris, lid gedeputeerde Staten van de provincie Noord-Brabant en lid van de Ridderschap. In 1829 wordt hij namelijk verheven in de Nederlandse Adel. Zijn zoon (gouverneur van Limburg) zou tijdens zijn leven herhaaldelijk tevergeefs dingen naar de titel van baron. Dit werd in 1893 finaal afgewezen: *het (is) reeds eene zeer bijzondere gunst geweest, dat de familie De Kuijper in den jare 1829 met het praedicaat van Jonkheer in den adel is verheven geworden, daar het bewijs dat die familie onder hare voorzaten aanzienlijke Nederlanders telt, vruchteloos zoude worden.*

Hoewel er een Rotterdamse tak van De Kuiper bleef bestaan, zijn de meeste adellijke en zeer rijke De Kuipers in vooral Brabantse overheidsdienst werkzaam gebleven. De Rotterdammer Eugenius Henricus Cornelius de Kuiper, niet van adel, huwde in 1834 zijn adellijke achternicht jonkvrouwe Josephina de Kuijper uit Veghel. Hij was de grondlegger van de likeur- en jeneverstokerij De Kuiper. Jonkvrouwen en Jonkheren De Kuiper wonen tegenwoordig onder andere in Veghel, 's-Gravenhage, Leiden, Amsterdam en Brussel. Jonkheer mr Eduard J.C.M. de Kuijper (geboren te Veghel) was van 1874-1893 commissaris van de koning in Limburg. Zie voor diens levensbeschrijving: T.P.M. Huijs, 'Jhr mr Edouard de Kuiper (1817-1893), commissaris des konings, 1874-1893'. (Opgenomen in de bundel: *De Gouverneurs in de beide Limburgen 1815-1989*. Maastricht 1989).

Geïnteresseerden verwijzen we verder naar de bibliotheek van de Oudheidkamer.

Vriend worden van het Centraal Bureau voor Genealogie kan per brief (Postbus 11755, 2502 AT Den Haag), of per telefoon (070-3150510) of fax (070-3478394).

*** Henk Stoepker (red.), De weg terug. Archeologische ontdekkingen langs de A73 bij Venlo. Geïllustreerd. Amerfoort 1997. ISBN 90 6825 197 X. Prijs f 19,90.**

Venray heeft zich een plaats veroverd op de archeologische kaart van Nederland, mede dank zij de vondst van een gouden fibula. Venray is terecht trots op die mantelspeld. Een aantal Venraynaren is inmiddels in het bezit van een replica! Een goed bewaarde Romeinse put ontdekt tijdens het archeologisch onderzoek bij de aanleg van rijksweg A73, fungeerde als naamgever voor de op die plek aangelegde parkeerplaats annex tankstation. Tot in lengte van dagen zal de automobilist komend uit de richting Venlo tussen afrit 10 (Horst) en afrit 9 (Venray) het bord *Romeinse put* passeren.

Naast het onderzoek langs de A73 (H. Stoepker) worden de volgende onderwerpen besproken: boerderijen uit de Brons- en IJzertijd in Hoogriebroek (Jan Krist), het Noord-Limburgse platteland in de Romeinse tijd (H. Van Enckevort), middeleeuwse bewoning in en om Venray (H. Stoepker en R. Proos) en bewoning op het Sint-Antoniusveld (M. Spanjer).

De laatste jaren proberen archeologen hun onderzoeksgegevens ook te vertalen voor een breed publiek. Dit boekje is hiervan een mooi voorbeeld. Het is fraai vormgegeven met veel foto's en tekeningen van het onderzoek en ook van de huidige situatie. Interessant is het omslag: foto's van een maquette van een middeleeuws dorp (van P. van Nunen) en van de fibula tegen de achtergrond van de A73 ter plekke van de replica van de Romeinse put.

***P.Th.R. Mestrom, Uurwerken en uurwerkmakers in Limburg, 1367-1850. Leeuwarden /Mechelen 1997. Geïllustreerd. ISBN 90 74252 60 5 geb. Prijs f 95,00.**

Reeds vanaf 1974 bestudeert de in Maastricht woonachtige maar in Roermond geboren classicus Ruud Mestrom uurwerken in de beide Limburgen. Afgelopen najaar is hij op dit onderwerp gepromoveerd aan de Universiteit Maastricht. Zijn proefschrift verscheen in de reeks *Maaslandse Monografieën* als deel 60. Het is jammer dat hierin plaats, dag en uur van de promotie en de stellingen niet zijn bijgevoegd. Op twee inliggende diskettes staan zeker 150 te printen pagina's met voor een breder lezerspubliek interessant materiaal: documentatie en beschrijvingen over klokkenmakers, klokken en torenuurwerken dat de lezer alleen met een computer kan raadplegen. Wat begon als een hobby werd onderwerp voor gedegen onderzoek. Mestrom liet al in 1977 een eerste studie ('Limburgse klokken en klokkenmakers') verschijnen in *Karakteristiek*, een reeks over 'Kunst, ambacht en volksgebruiken, het deel 'Zuid Limburg' (uitgeverij Het Wereldvenster te Baarn).

De heer Mestrom is gestart met onderzoek naar de ontwikkeling van het mechanische uurwerk in relatie met de behoefte aan openbare tijdmeting. De oudste 'Limburgse' vermelding van een torenuurwerk dateert uit 1367. De torenuurwerken waren lang voor veel mensen de enige tijdsaanduiding. Geleidelijk aan ontstond er bij de gegoede burgerij behoefte aan een uurwerk in huis. De heer Mestrom wist ruim 3000 uurwerken van vóór 1850 op te sporen die hij kon toeschrijven aan ongeveer 350 klokkenmakers, terwijl er tot voor kort slechts 33 bekend waren.

***P.Th.R. Mestrom, Limburgse klokken en hun makers in Limburg. Maastricht 1997. Geïllustreerd. ISBN 90 90108 57 2 geb. Prijs f 79,50.**

De naam 'Mestrom' zal voor de liefhebbers van oude klokken voor-taan onlosmakelijk verbonden worden met 'Limburgse klokken'. Moesten zij het tot voor kort doen met diens studie uit 1977 in de reeks *Karakteristiek* van Het Wereldvenster, thans liggen er twee handboeken, een wetenschappelijke en een meer populaire studie. Ze vormen een 'Fundgrube' voor elke klokkenliefhebber. Het tweede boek, bijna gelijktijdig met het proefschrift verschenen, kwam uit bij gelegenheid van de tentoonstelling 'Limburgse klokken en hun makers', gehouden van 11 oktober tot 31 december 1997 in het Nederlands Goud-, Zilver- en Klokkenmuseum te Schoonhoven en van 17 januari tot 15 maart 1998 in Het Spaans Gouvernement te Maastricht.

De zorg voor het torenuurwerk was sedert de Middeleeuwen in handen van de burgerlijke overheid, ook als het uurwerk in de kerktoren was geplaatst. In de archieven van de meeste schepenbanken vindt de onderzoeker dan ook gegevens over het onderhoud van de toren en het -uurwerk. In Horst was dat onderhoud tot na de Tweede Wereldoorlog een overheidstaak.

Het leeuwendeel van het boek is gewijd aan beschrijvingen van Limburgse klokken en hun makers, chronologisch en per plaats. Ook alle tot nu toe bekende Horster klokken en hun makers worden besproken.

Op maandag 27 januari 1992 hield de heer Mestrom een lezing voor LGOG Kring Horst en Sevenum. Een krantenbericht over deze lezing gaf toen de stoot tot restauratie van het torenuurwerk van kasteel Arcen. In het volgende deel van *Horster Historiën* wordt een bijdrage van de heer Mestrom over 'Uurwerkmakers in Horst' opgenomen.

***Th. Hoogbergen en T. Thelen (red.), Hendrik Wiegersma, medicus - pictor. Tilburg/Amsterdam 1997. Geïllustreerd. ISBN 90 5352 374 X. Prijs f 59,00.**

In Museum De Wieger in Deurne en in het Noordbrabants Museum in Den Bosch worden van 13 december 1997 tot 15 maart 1998 tentoonstellingen gewijd aan het oeuvre van Hendrik Wiegersma (1891-1969), in leven huisarts te Deurne en in zijn vrije tijd veelzijdig artist en kunstverzamelaar. Zijn verzameling volkskunst, kunst uit het Interbellum van eigen hand en andermans werk vormt de kern van de collectie van zijn in 1976 tot museum verbouwde voormalige woonhuis (uit 1923), vroeger omgeven door een fraaie tuin die zijn zoon Friso inspireerde tot de door Wim Sonneveld bekend gemaakte regels: *Langs het tuinpad van mijn vader zie ik de hoge bomen staan. Ik was een kind en wist niet beter dan dat dit nooit voorbij zou gaan.* Een portret van die vader kan men vinden in de monografie van Maarten Beks uit 1982: *H. Wiegersma. Enkeling in meervoud* en in het gemakkelijke boek vol anekdotes van zijn zoon Pieter: *Postbode van de hemel* (Amsterdam 1997).

Bij de opening van de tentoonstelling verscheen een nieuw boek met artikelen over Wiegersma, rijk geïllustreerd met deels nog niet bekend beeldmateriaal. Elk van de auteurs belicht het fenomeen Wiegersma vanuit een bepaalde optiek. Pieter Wiegersma woont nu in het Klein Kasteel te Deurne, in het huis waarin de schilder Otto van Rees in de jaren twintig woonde. Van Rees bracht zijn huisarts Wiegersma de kneepjes van het schilderen bij. Als opgroeiend kind maakte Pieter de onstuimige ontwikkeling van het schildertalent van zijn vader mee. Rob Smolders en Maarten Beks bespreken diens schilderijen en tekeningen. Theo Hoogbergen belicht een minder bekend talent van de dokter. Wiegersma was ook auteur van een tiental publicaties, waarvan *Volkskunst in de Nederlanden, klein-beeldhouwwerk* uit 1941 het bekendste bleef. Niek Peeters en Ton Wagemakers gaven hun bijdrage de titel *De Volkskunst van Wiegersma in het Nederlands Openluchtmuseum* mee. Wiegersma was een fanatiek verzamelaar van volkskundige voorwerpen (van breischei tot wandelstok). Volgens de volkskundige Gerard Rooijackers was 'volkskunst' toen nog synoniem met 'plattelandscultuur'. Deze romantische opvatting van Wiegersma, en ook van Antoon Coolen, was er een van het eenvoudige, ongecompliceerde platteland. Een achterhaalde visie, die de schrijver Herman Maas al verwierp (de landelijke eenvoud heeft nooit bestaan!): in dit opzicht was Maas zijn tijd ver vooruit!

*** G. Cornelissen, E.M. Schmitt (red.), Dialecten en dialectliteratuur in de Euregio Rijn-Maas-Noord. Met CD. Keulen 1997. ISBN 3 7927 1673 9. Prijs f 20,00. Besteladres Rheinland Verlag**

(Abtei Brauweiler), Postfach 2140 D-50250 Pulheim.

Tot voor kort spraken bewoners aan beide zijden van de grens tussen Noord-Limburg en Duitsland hetzelfde dialect. Zie bijvoorbeeld: H.J. Eickner, *Straelener Mundart, ein niederreinisches Wörterbuch*, Verlag Peter Keuck, Straelen 1978.

Bij ons is het dialect nog levend, maar aan de andere kant van de grens is dat veel minder het geval (vooral bij de jongeren), mede als gevolg van een zonder veel ophef gevoerde taalpolitiek (bij benoemingen is er voorkeur voor onderwijzers niet afkomstig uit de eigen streek!). De boekjes van Duitse dialectschrijvers in de boekhandels van Geldern en Kevelaer bewijzen dat er nog altijd dialectlezers zijn. De zojuist verschenen bloemlezing bevat werk van 23 auteurs uit het grensgebied, onder andere uit Venray, Venlo, Straelen, Kevelaer en Viersen. Men moet er wel aan denken dat de dialectspelling en ook de -uitspraak (op de geluids-cd) aan beide kanten van de grens verschilt: als gevolg van genoten algemeen beschaafd Duits en Nederlands taalonderwijs!

Aangekondigd

*** Wim Moorman en Gé Peeters (red.), Miskend monument; requiem voor een kassahuisje. Horst 1998. Geïllustreerd. ISBN 90 90 11469 6. Prijs f 17,50 (excl. verzendkosten). Besteladres: Stichting Kassahuisjes, Meterikseweg 153, 5961 CV Horst.**

Rotterdam heeft het muurtje van Coen Moulijn, de plaquette van Bok de Korver en de Jan Klaassensstraat. Roermond heeft het standbeeld van Pierre Massy. Heerenveen heeft het standbeeld van Abe Lenstra.

En Horst? Horst had twee kassahuisjes die herinnerden aan een glorieus voetbalverleden. "Had", want begin augustus 1996 werd één van de twee huisjes aan het voetpad tussen Venrayseweg en Gebroeders Van Doornelaan zonder pardon met de grond gelijk gemaakt. Dit ondanks een enkele maanden daarvoor begonnen reddingsactie. In de loop van de jaren vijftig en zestig passeerden tienduizenden mensen de twee kassahuisjes om daarna te genieten van de wedstrijden op leven en dood tussen Wittenhorst en Venray, de over-mijn-lijk-mentaliteit van Jeu van Isum en de doelpunten van Piet van den Heuvel en Jan Houwen. Toen Wittenhorst in 1964 verhuisde naar een nieuw sportpark in de Kasteelse Bossen, werden de op sportpark De Oude Lind behaalde successen nooit meer overtroffen.

Architectonisch waren de huisjes geen hoogstandjes. Maar hoe eenvoudig ook: ze vormden wèl de enige nog resterende verwijzing naar de glorieus tijd van het Horster voetbal. De herinnering aan beide huisjes en de daarmee verbonden personen en momenten dienen levend te blijven.

Daarom verschijnt in april *Miskend monument; requiem voor een kassahuisje*: een door Wim Moorman en Gé Peeters samengesteld boek dat gewijd is aan de kassahuisjes. De opbrengst van het boek zal worden besteed aan restauratie van het ene en wederopbouw van het andere kassahuisje.

BESTUUR LGOG KRING HORST

Voorzitter: De heer drs. J.M.W.C. Schatorjé
Loevestraat 61, 5961 TW Horst. Telefoon (077) 398 5494

Vice-voorzitter: Mevrouw drs. Y.A.W. Hermans-Cuppen
St.-Odastraat 80 5962 AW Horst. Telefoon (077) 398 1717

Secretaris: De heer J.M.G. Kelleners
Stuksbeemden 16, 5961 LG Horst. Telefoon (077) 398 5349

Penningmeester: De heer C.L.G. Theeuwen
Paulus Potterstraat 26, 5961 AZ Horst. Telefoon (077) 398 3332

Lid: Mevrouw drs. A.P.M. Gielen-van Bommel
Nieuwenhofweg 5, 5962 NS Horst. Telefoon (0478) 69 1784

Lid: De heer M.H. Cortenbach
Venloseweg 6, 5961 JC Horst. Telefoon (077) 398 1360

Lid: De heer J.Th.H. Sleutels
Schoutstraat 14, 5975 XL Sevenum. Telefoon (077) 467 2038

*** Tot slot**

Wist U dat het LGOG-gezinslidmaatschap slechts zeven gulden vijftig kost? Het gezinslid is verder gewoon lid, maar de post ontvangt men slechts eenmaal per adres.

Een briefkaartje aan LGOG, Postbus 83, 6200 AB Maastricht is voldoende om iemand op te geven als gewoon lid of als gezinslid.

Kopij voor de volgende aflevering van *INFO LGOG Kring Horst* (nummer 19, september 1998) kunt u inzenden tot 15 augustus 1998.

St.-Odastraat 80, 5962 AW Horst. Telefoon (077) 398 1717.